

Staats- und
Universitätsbibliothek
Bremen

HERZOG
AUGUST
BIBLIOTHEK

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

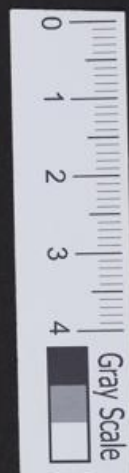
Digitale Sammlungen

Proterius Alexandrinus etc. - msc 0046

Sankt Gallen, 900

[urn:nbn:de:gbv:46:1-115937](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:46:1-115937)

2da Fe partya debeat celebrari

Nro 46.

2. die Fe. paxtja debeat celebrari

Nro 46.

Manuscript n. ⁵⁴ 46.

INCIPIT EPISTOLA S. PROTERII ALEXANDRINI EPI

Omino meo dilectissimo fratri / & consa-
cerdoti leoni / proterius in dño sate.

Puissimus & fidelissimus imperator n'r
martian' litteris ad nos uenerabilib'
nup' usuf' / quib' asseruit estimare / quosdā
nō diligent' adscriptā diē festi pascalis / quē
per viij. indictionē futurā / dō prestante
celebranda ē. **U**eritām n̄ uelut a se cōmo-
t' hoc inuicā / sed qd scripta tue sc̄itatis
acceperit / & p̄cipiebat oportere nos causā
diligent' inquirere / adhibē anim' tenuissimā
scrutationē / quē multū sollicitudinis ac stu-
dii cōtineret. **Q**ua p̄pt' neglegendū n̄ fuit.
quomin' statim negotiū uentilarem / quando
ex illo iam t̄p'r / quo cō monitorium tue ue-
nerationis accepi / plurimā curā rei hui' ha-

Postea qd dies festi pascalis sit celebranda

buerim. Nunc Legales Libros inspiciens / nunc
 antiquorū docta institutū contingens / ex qui
 bꝫ possibile ē huiꝫ modi cōpotū uestigare
 solertius / sumens & iā & centenale cursū
 pasche / descriptū abextissimo patre & epō
 nrō theophilo. Omne qꝫ decurrens ita
 repperi / diligentē integre qꝫ cōpositum.
 Ut quicūqꝫ ille sit auctoritatē scripture
 huiꝫ quolibet modo rephendere ac uitu
 perare n̄ possit. Erat enī inc̄sequens
 uirū ita uigilantē / dō qꝫ carissimū / diuinariū
 & iā dictatū. scientia scripturarū. In
 negotiō tā magno / ac necessario p̄t̄ m̄sso
 labore diligentie potuisse derelinque
 re. Sed forte sicut tuā sc̄itas scripsit
 / m̄dosi codicis aut librari error ē / &
 p̄pterea nos oporteret diē sc̄e illius.

festiuitatis transferre qđ absit / cele
bre^t aut ita potius ^{ut} centenarius curs^{us}
annorū / eidē beatissimi patris nrī & epī
theophili continet / qui antiquorū pa
gini omnium ēcor dat / idē xx viii die m
sis parmuti / iuxta egyp̄tios / qui viii kt
maias / & nos enī tota egyp̄tia regio
atq; oriens uniuers / sic ipsū diē ce
lebraturi sumus dō prestantes / t
aū n̄ arbitremur absolute / qđ no
bis uidet^r scribere / seu uelle firma
re / inseruim^{us} & iā causas huic epistole
quib; tua sc̄tas forte estimas / n̄
se debere rephendere egyp̄tiorum
ecte uertitē . que m̄t hui^{us} cēmodi
laboris extitit / diligentq; conscrip
sit . O lim quidē dñs p̄moꝝ sentēp^r

3
paschle significau dies. Custodimse
nouoru primu he ee pnuntians sic iteru
dic. Misiste uobis in tuu m suu pm erit
in m sibi xij 7 facias pasch dno do tuo
xiiii die m sis primis ed qui hec pm
i sen locutus e dñs plenitudo legis ex
istens quando dignu e hm fieri. v.
sabbato xiiii lun pm m sis. In cenaculo
cu discipulis pasch m n ducans. paulo post
i iuda tradit & sequenti die xv lun
crucifigit id vi fer ad inferos descen
dens & dispensationes salutis nre pficiens.
ut espere sabbati luciscente dominico re
surrex a mortuis. In quo die luna xiiii.
pm m sis lux hebreos extitisse man
festu e. Nos ergo xpian n solu xiiii.
lun in pasch reqrim. Hoc en iudei fa

cienter sine festiuitate sunt / sed & iā re
surrectionis diē redēptoris nrī / q̄ ē xv.
lun p̄fati m̄sis p̄m̄uorū sollicitus ob
seruam. Quod eodē modo plen lunū
sēp occurreret .v. sabbatorū / quando
ōis saluator nr̄ pasch cū discipul m̄n
ducaū omē tollerēt ābiguū. Quia
ū lunę circulus ad solis cursū inequa
lis ē / & xiiij lun pasche / In die domi
nico sepe cōtingit / nē possibile tē festū
celebrare / sed nec p̄ die sabbato lun xiiij
ieiunū soluere in septimā sequentē de
ferendū ē / maxime qđ h̄bem' intra eā
xv. lun / quando sic sp̄sit apls. pasch
nrūm imol̄t' ē xpc / xiiij n̄q; lun p̄m̄ m̄
sis / luxt' hebreos ut sup̄ dictū ē / Ihc
pasch tipicū m̄nducaū. Sequenti ū

4
vi fer̄ vx luna / itouis occisionis cruci p̄p̄b
affixus ē / 7 uespere sabbati luciscente
dominico xvii. / resurrex̄ a mortuis .

Quia ergo insolēptē futura pascha
li poctua indictionē xxii. die m̄ sis
pmuthi q̄ē nouorū / xv. kt̄ maias occur
rit / xiiii. luna die dom̄ico / In septimā
deferre c̄ uent subsequētē / habentes
enī triduarū / Intra eā / hocē xv. luna
qn̄ crucifixus ē xpc̄ xiiii. / coherentē / nec
n̄ & xvii. / & sequentē .xx. q̄ē viii. di
e m̄ sis pmuthi / q̄ē viii kt̄ mai / ieiunia
soluemus sabbatoꝝ uespere / sequenti ū
luciscente dominico xxviii. die m̄ sis
ipsius pmuthi / q̄ē viii kt̄ mai festiuitatē
sincerissime celebrabim̄. / Nā & priscis tē
porib; si quando die dominico xiiii. lu

na repta ē festiuitas / sic in lxxx viii & xc
 iii anno dioliani pbat^r iperio Sicerū
 & tā beatissimi patres nrī fecisse de
 clarant^r / in lxxx quidē vii. anno abi
 perio diocliciani / xx viii die m̄ sis fa
 minoth / id vii kt apr die puenisset
 dominico / in subsequeñte platū ē ebdo
 madā / ita ut v. die m̄ sis pmuti. / hoc ē
 ii. kt apr celebraret^r pasch^z dominicū
 ¶ nxc iii aū tñio anno abi perio ei dē
 diocliciani cū xiiii. lū. pasch^z lis xiiii.
 die m̄ sis pmuti / q̄ ē v. id apr die domi
 nico c̄tigisset in sequeñte / h̄c eb̄t di
 latio fact^r ē. / ita ut dominicū pasch^z xxi.
 die m̄ sis pmuti / q̄ ē xvi. kt mai sol
 lep n̄t ageret^r / In centesimo quoq; iii.
 ann^o abi perio p̄fati diocliciani cū lū
 † sup̄ f̄at^r beate memorie patre nrō & epo
 Anathasio cū iiii. lū pas kat.

5
xiii paschalis: parmuti xxiii die / que
ē xiiii. kt mai eet die dominico sup
uentura. Iterū septimana questia ē
et dominicū pasche xxx die m̄sis ip
sius pmuti que vii kt mai constat ee
celebrandum / ppt angustia tēporis im
minente / It cū in clx anno adioclicia
ni imperio xiiii lū paschalis pmuti / xx
iii die / que ē xiiii kt mai occurrerit in
fer septimane et dominicū pascha / xxviii
die m̄sis ipsius pmuti / que ē viii kt mai
tē nos celebrasse meminim. / Necessae
igit et in co. uero anq adiocliciani ipe
rio futuro paschali festo / indictionis viii.
xx. ii. die m̄sis pmuti / que ē xv. kt
mai / luna xiiii. occurrente die domi
nico / In proxima septimana iuxta p̄ce

dente formā cūueniente extendi / ut xx viii.
die m̄sis p̄muchi / quē ē vii kt. māi domini
cū celebrem' pascha / p̄pt̄ ad p̄cedentē rur
sus angustia / sic patres n̄i fecerunt
xiii lū occurrente die dominico pascha
celebrem' / inueniemur p̄die idē sab
bato / xxi die m̄sis ei dē / quē ē xvi kt m̄i
xiii / t̄c existente luna n̄rite ieiunia sol
uere / neq' enī in xiii lū comedit' pascha.
/ **U**nde qui xxii. die m̄sis p̄muchi / quē ē xv.
kt māi dominico / die / xiiii lū ētingit.
/ **N**onaū cūenit die dominico ieiunare / qui
a hoc manichrū ē p̄pū c̄sequens / l̄t in p̄x
imā tendere septimana / Intra quā ut
dixim' habem' / & xv lū crucifixus xp̄cē
/ & xvi lū simul / & xvii lū q̄n resurrex
a mortuis. Ita ut xxvii die m̄sis p̄mū

6
muthi / que ē viii kt mai uespere sabbati
ieiunia pmore solua m' & sequenti domini
co die / xxviii. die ipsius m̄sis pmuti
/ que ē viii. kt mai / festū paschle celebre
m' Illud & iā necessario uob̄ innotescim'
qd̄ & infuturo / cc. lx. vi. anno ab iperio
diocliciani / xiiii lū rur- sus occurrente / xxii.
die m̄sis pmuti / que ē xv kt mai / domi
nicū pasch / xxviii. die m̄sis ipsius / q̄ ē viii.
kt mai dō pstante celebrabit̄. / sed n̄ nulli
festiuitatē paschlis forsitan ignorantes
iudaicis seducti fabulis / estimab̄t nos in se
cūm m̄se recedere festiuitatē eaten' ex
igam' / nescio pr̄s' unde hoc asserentes / Nā
xiiii lū ipsius m̄sis occurrente / xxii. die
pmuti / q̄ ē xv kt mai quomodo quere
lā sustinebim' / qd̄ in scdō m̄se pasch celebre

m' fludei nāq; ignorantes onim tēp' qđ
paschale ignorant / vnde sepius apmo m
se recedē (& xii. mēse paschē celebrare a
liquatin' arbitrant' / Sed beatissimi patres
nrī ciclū decennoualē certius affigentes.
quē uiolari impossibile ē uelut crepidinē
ac fundamētū & regulā hunc eundē decenno
ualē cōpotū statuerūt nūxta uideorū nē
indoctas atq; ineptissimas actiones / neq;
scdm externorū putatiuā fictāq; pruden
tiā / Sed pgrām sps scī Instituti / Inreuoluti
sepe memorati / decē nouē circuli / xiiii lū
paschlis diligentius annotauer' / His itaq;
cēssis illut & iā oportet adtendere / qđ
errent qnumū pmi mēsis intū lūgrīs cur
s' xxxv. die mēsis samnoth / qđ xii. kt apr
omnino eē cōstituit / eo qđ tē intū uer

7
ni temporis ab his qui hoc inuenire voluerunt
cum omni diligentia prefixum esse uideatur.
& manifeste quidem secundum cursum solis.
a xxv die mensis saminoth. qui est xii k apr
equinoctium esse cognoscitur; sed non oportet
ab hoc equinoctio primi mensis exordium iuxta
cursum lune praeafixere; alioquin perma
solis circulo lunae discursus concordare debu
erat. Verum quia cunctis habentibus intellec
tum certum est quod uelocissimum motum lunae cursum
solis minime consequatur age laetate breuitate do
pstante dubios instruat quod in secundum mensem
nullo modo possumus excedere. Si enim huius
noctio id est xxv die mensis saminoth. qui est xii
k apr. iuxta cursum lunae die mensis constituere
est initium rationis esse opinari nullum in secundum
mensem non posse recedere. Nec autem quod xiiii lunae primi

m̄ sis poctua Indictione quęuentura ē / xxii
die m̄ sis p̄muthi / quę xv kt m̄i Inuentē.

[Certum ē qđ in tū eidē p̄m m̄ sis / iux lū cū
sū. nono p̄muthi / qđ pridie nona apr̄ occur
rat. Cū ergo xiiii lū xxii die p̄muthi m̄ sis
inueniat / qđ xv kt m̄i dominicū pascha / xxi
viii die m̄ sis ipsius p̄muthi / qđ viii kt m̄i
celebrantes in scđm m̄ se minime recedim' / cū
lūna tē xxii. Indubitant h̄ beam'. Quomodo
igit excurram' in m̄ se scđm quando quidē in
tū p̄m m̄ sis / iux lū cursū sic ante dictū ē
/ viii die m̄ sis p̄muthi / qđ prid nō apr̄ existit
/ xiiii lū xii die m̄ sis ipsius / id xv kt m̄i die
p̄nuntiat. Hoc aut ita declarato certū ē qđ
in scđm m̄ se nullaten' excurram' / xxviii
die p̄muthi / qđ viii kt m̄i domē pasch cele
brantes. Cognoscant itaq; p̄tū sc̄itātē in

87
q̄ in illis partib; ambigunt / qd legitime p
octauā indictionē pascha pagem'. / p̄pt̄ea e
nū scripsi patrū & in hoc ecclesiasticas formu
las subsequens / h̄ex inde occasiones rei hui'
assum'. / sic & p̄cessores nāq; nri / si quando du
bietas orta ē p̄dicare festinabant. / Ut ubiq;
cōsonantē ageret sacra festiuitas / qd etiā nē
lux p̄scā cōsuetudinē credim' in onō p̄dicari
in ecclēsiis vnā fidē vnā baptismā / & unā sol
lēpnitatē sacratissimā paschalē ab onib; xpī
anis ubiq; celebrari / in xpō ihū dñō nrō q̄
in ipso uiuim' & mouem' & sum'. / Transferre
hanc epistolā in latine vocis eloqū n̄ satis
certū eē putauim'. / ne forte grecissantes po
tius apt̄ nos. / nec lā ualentes hęc diligent
exp̄mere lederent ueritatē p̄pt̄ informē
sermonē atq; incōgruū. / & q̄ forte n̄ ita possit

ardentē sciēt q̄ transferre sic causā posce-
bat. Salute eā quę tecū ē frānitātē teq̄
nobiscū ē. / salutē in dñō & alia manu uale-
te. / & nr̄i meminisse dñm de p̄cor dilectis-
sime & desideratissime. PASCHASINUS EP̄S.
FINIT EPISTOLA S̄C̄I PETERI INCIPIE EPISTOLA

Omino uere scō atq̄ beatissimo. ac apostolico
mihiq̄ post dñm plurimū colendo pape le-
oni paschasin' ep̄s salū. / apostolatus ur̄i diacono
scripta panormitane ecclē siluano deferen-
te p̄cepi. / quę nudatim eē atq̄ erūnis quas
amarissima captiuitate faciente incurri
solatiū in dñō atq̄ remediū attuler̄ ce-
lesti rore animū meū recreantes. / atq̄ omē
qd̄ triste fuerat in me abstergentes. / domi-
ne uenerabilis papa iubere dignatē co-
rona ur̄a. / ut qd̄ paschalis supputationis uerit̄

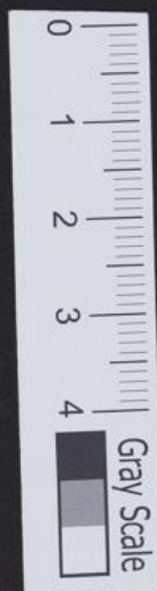
anni post hunc futuri haberet / sacro scis
aurib' uris exiguitas mea intimare. ¶ Cui
pcepto inoboediens existere n̄ potui omnib'
nec debui / igitur itaq' tractatu nec ratiōi
one lduerū inuenimus / qđ ab alexandrine ecclē
antistite beatitudini ur̄e scriptū ē. / nā cū roma
na supputatio . que ciclo . lxxx . iiii . ēcluditur.
¶ Cui ipse de quo agit . erit ann' . lxi . m' . ¶ Tertius q̄
coepit cōsulatu antoni & siagri nobis dubie
tate afferet / eo qđ vii k̄l apr̄ dies dominica &
lū . xxi . Incurreret / & iterū . vii k̄l maiarū
die v̄trei uertitas habet dominica dies & lū
xviii obueniret / In hoc ambiguo fluctuantes ad
hebreorū / hoc ē legale supputationē nos cūtin'
que cū romanis ignorat facile errore incurrit
¶ Coepit ergo agdas cōsulatu uiroz clarissimoz
& . ii . / iterū & segis uultique claudit anno decf .

questio uidet exorta Cui ratio hoc ē. duo
sūt priores anni cōmunes. iiii. embolism'. Itē
iiii & v. anni cōm. vi. embolism'. vii. cōm
viii emb. p̄uidet ergo apostolat' ur̄i pru
dentia octauū annū agdoadis fieri alit
n̄ posse. nisi emb teneam'. qm̄ si uoluerim'
illud qd̄ superius dixim' id qd̄ p̄mū incur
rit. vii k̄t darū ap̄r die celebrare cōmunē
aū faciem' de emb & incipiet om̄s deinceps
subsequentū annoꝝ supputatio uacillare
& ne hoc qd̄ exposuim' beatitudinē ur̄e obscu
ritatē aliquā afferat suggerim'. Cōm aū a
pud hebreos. xii. lūnas. hoc ē dies. ccc. l. iiii.
Emb ū. lunaris habere. xii. hoc ē dies. ccc. lxxv.
iiii. Necessitatē q̄ em̄m cogim' id tenere qd̄
longius ē. neq̄ deuiare uideam' nec a nob
aut nouū. aut erratū uideat' cū dies passi

10
onis xpi xi. kt daru die maiaru occurrat / aqua
sic grecis uidetur pasch nom accipit. Licet he
breice lingue intptes tradit pascha trasitu
dici / qd t m id ee & iohannis euangeliste di
ctu e firmat. Cu uenisset hora ut transi
ret ihc de hoc mundo ad patre. N ergo nos
posita dies terreus una longius / necu hoc
ut m incurram' errore. Sic euenit tēpo
re beate recordationis domini mei poi
cessores apostolat' urī Iozomii anno cōsu
lat' honori augusti ximo & cōstantib; Tunc
enī cū declinat' nex. kt daru maiaru die
teneret pasch celebratu ē. vii. die kt apī
id proembolismo cōmunis ē. ann' tēte &
error grauissim' ort'. Intam ut msterio cert' qd
dono sps scī mstret. hec uerit' pbarēt qd p
ptā credidi exponendū qd l' ipse & iā scō.

atq; ame uenerando fratri meo diacono lol
liano notissim' ē / Cui' misterii miraculū tale
ē. que dā uilissima possessio que meltinas
appellat' / In montib; arduis ac siluis densis
simis cōstrutta illic pparua atq; uiliopere
cōstructa ecta ē. In cui' baptisterio nocte
sacra scō paschli baptizandi hora. cū nul
lasit carnalis fistul' nulla aqua omnino
uicina. fons ex sese replet' / paucisq; q̄ fue
rāt cōsecratis cū de ductoriū nullū habeat
utqua uenerat ex sese discessit / Tunc q̄ sic
sup' dixi. subscē memorię domino quondā
meo ac beatissimo papa rothmo cū apud occi
dentales error ort' fuisset. / Consuetis lecti
onib; nocte scā decursis / Cū p̄b̄t scdm bap
tizandi horā req̄reret usq; ad lucē aqua nūe
niente nō secrati qui fuerant baptizandi

ep̄s miraculū q̄ factū die pasce celebranda

recesserit. Tergobrevit narre illa nocte que
luciscebatur Indie dominicu. X^{mo} die kt maiarum
fons sacer hora copetenti replet^r e. Eviden
t^r g^o miraculo claruit occidentalium partium fu
isse errorem. Hec p^rutpotui t^repistolaris breui
tas passa e. iubente apostolatu n^rore scripsi.
p^ruoluit obsecrans ut p^r mea par uoce/immo
totius orbis statuorare dignemini. ut eandem de
tot necessitatib^{us} liberati cognoscant^r qm ipse
ds n^r q^r facit mirabilia solus/q^ria intradit bestias
animas c^ritientium sibi. Neq^{ue} aplus patiat^r te
ptari nos sup^r id qd ferre possum^r sed faciat
cu^m t^rep^ratione p^ruentu misericordie p^r sua pie
tate ut sustinere possim^r.

Incipit epistola sancti Cyrilli t^rip^ri.

Honorabilib^{us} dominis sanctis fratrib^{us} epis^{copis}/au
reluo ualentino sedetoni sc^re c^regregationi

Incartaginensi sinodo cōgregate / Cyrillus sa
lutans inronō karitatē urām / scripta ue
nerationis urē multā habentia queruno
niā / cū omī leticia p filiū nrūm Innocenti
ū prbm suscepi / anob sperantia ut descri
nio ecclē nrē ueris sima exēplaria / ex auten
tica sinodo apud niceā ciuitatē bithinię metro
polim xpcis patrib; cōstituta atq; firmata / subfi
dei nrē pfessione / urē dilectioni porrigam' / In
de domini honorabiles fratre salutē pēunte ne
cesse habui phor id senior latorē filiū nrūm
Innocentiū prbm / fidelissima exēplaria / ex
autentica sinodo in nicēna ciuitate metropoli bi
thinię habita / urē caritati dirigere / q; & in
ecclesiastica historia req̄rentes inuenietis.
¶ De pasch; ū ut scripsistis nuntiam' uob / uiui tē mai
nos futura indictione .x. celebrare / & alia manu

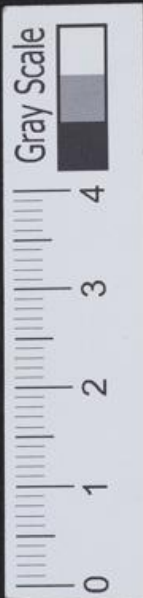

112
os & onis nr scdm eccliam / id cōgregationē custodiat.
qd optam^r carissimifratres / ut simul pasch cele
brem^r / viii. kt. mai^r / ppter rationē ebolismi anni
/ quia si faciatis / vii. kt. apr. xxii. / ut pparatis
cōmunē annū / faciatis de ebolismo / tū obser
uatis incensā lū^{am} / in iii. nonis marci / iuxta re
gulā latinorū / kt enī ian. dom lū. xxvii. / &
nō obseruandū ē. In hoc an^{no} pcausis quas sup^r dix
im^r. Sic aū uitandū ē / pasch quā dixim^r in he
an^{no} / Itē cauendū nesciam^r pasch anni ebolismi
/ In anno cōmuni / & cōmuni in ebolismi.

¶ O ebem^r enī inuestigare epactas lunares in mēsis
totius anni / ut celebrem^r pasch in lū p^rmu mēsis
/ in pncipio anni post .i. xii. kt apr / mundi exor
diū / ueris Exordiū / sol enī ipse cotidie t^rē
marq^r partē & claud^r in fine diei / & in diei.
initio aperit^r / & finit sol cursū totius anni.

in xii. Et apud & lunaris globi plenitudo tōmū
nūtio digitorū motu rationis magisterio & cal
culi supputatione aliqua p̄uideret ut numeras
xii. tam lunas iux̄ reputationē legālē hebre
orū in anno cōmuni .i. xiii. ebolismo sc̄d suppu
tationē dierū sup̄ dictarū epactarū In dica
bo ū uobis q̄ p̄acomius monachus Insignis factis
a postolice gratie egregius fundatorq; egipti
coenobiorū qui edidit & monasteriū qd̄ lingua
egiptia uocat̄ panū litteras anglo dictante p̄
ciperat ut n̄ in errore occurrerent insolēpni
tatis paschal̄ ratione scirentq; Luna p̄m̄m̄sis
in anno cōmuni & ebolismo carissimi domini mei
in m̄te habetote qd̄ c̄stitutū ē pasch̄ p̄m̄
in egipto ad cōmunionē ut manducarent
filii isrl̄ agnū. In t̄p̄o ueri agni In lū^a p̄m̄
m̄sis. posterius aū pasch̄ factū & ad recor

13
dationē / In quo manna descendit / q̄ ostendit qm̄ re
cederet agn̄ umbralis / descendisset ~~ons~~ uerū m̄n
n̄ ~~ons~~ n̄r ih̄c xpc / cū iux̄ in una die agnū iudeorū
& uerū manna / quando benedix̄ panē & uinū
vics. Hocē corp' meū & sanguis meus / In lū p̄mi
m̄sis / in anni p̄ncipio / Ideo recordem' & memores
sim' offerre q̄ obtulit ih̄c p̄ nob' in p̄mo m̄se.
For̄x̄ ~~ons~~ ih̄c. Hec c̄tiens cūq' feceritis in mei
recordationē & memoriā facietis / scrutamini
niq' diligentissime / qd̄ ordināu sinod' / nec ene
lun̄ xiiii. annorū omniū / p̄x & viii. ciclodū
ut n̄ fallam' in lū p̄mi m̄sis / I celebrem' pasch̄ in
sequenti dominico / & n̄ faciam' in lū xiiii. cū
iudeis & hebreis / qui dicunt tesseret & cede
cadite / & c̄stitutū ē. in omib' sinodis / p̄t̄ gange
rense & cesariense / ut n̄ facer̄ ulla eccl̄a / t
ciuit̄s / & om̄s regio c̄traria his quę statuta s̄t

de pasche in nuncio cilio. Creditte in qd sin scrip
sisset singulū nena ciclū lunare p̄m m̄sis/suffi
ceret cyclū lapidis silentis lunaris in p̄side

*ep̄t m̄s culi
pasca celulanda*

Ad exēplū rationis paschalis/cui candor interior
cū lū p̄m m̄sis crescit & decrescit. Ideo nuntiaui
uobis. hec om̄a/ eo qd dubitastis. Delū p̄m m̄sis in
hoc annū. Ideo p̄cipio uob ut n̄ facietis pasch in m̄
se marti in aī ēbolismi/ sed uiuāt mā ut in uni
tate eccl̄e catholice/ uerū agn̄ uerū israhelite
inmaculatū in m̄culatū c̄medam? qd in una domu
p̄ceptū ē israheli carni agni uiniculū c̄medere
Foed̄ agn̄ in m̄culatū ueracissimū p̄ceptū ē n̄ occides
agn̄ in lacte matris sue/ hoc ē in p̄xim paschē c̄ceptū
onis sue. Ideo p̄gnantē mariā/ nescit stupratū e
rat adultera lapidib; interficeret/ dā uoluit eā
dimittere/ ut uere n̄ occideret agn̄ in lacte ma
tris sue/ in gūtro inuisibili ioseph in egiptū anglo

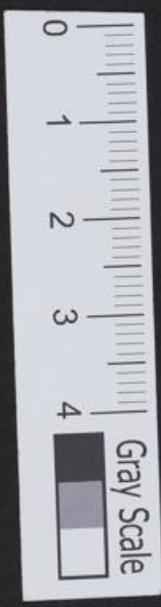

precipiente in mense martio / an. xii kl apr. reite
 me / in q. m. se edux. cam abel iustu. Incap. ut
 occideret eu. / In ty. po xpi educti ad p. toru. pilati.
 in vi fr. m. rtuus e. ada. manum. / In eode. die cep
 t. e. xpc. in utero. / & m. rtuus e. in cruce. / du. vi fr.
 m. rtuus e. / ada. in a. m. p. peccat. in paradiso. / In
 eode. die. .cccc. xxx. anys. / obit xda. in corpore

R. epon. sue. on. b. ut op. uir. de q. b. in. tro. gasti. me. &
 o. ma. scripta. autentic. sing. di. nicene. ptuli. in. gen
 tio. p. rbo. ut afferat. ad uos. / Pax. cu. spu. ur. o. &
 meo. in xpo. ihu. dno. nro. / FIN. I. P. L. A. ^{sci} c. y. rilli

INCIP. I. P. L. A. DIONISII EXIQUI.

D. om. ino. beatissim. & num. u. desiderantissim. o.
 patri. petronio. epo. / Dionisiu. s. exiguu. s. pasch. l. s.
 festi. ratione. / qua. multo. r. diu. frequen. t. a. nob.
 exposc. / instanta. / ne. adiuti. p. cib. uris. expli
 cre. curauim. / sequentes. p. o. ma. uenerabiliu. .ccc. viii

an redeunte sep in se circulu stabiles in motu
fixert / que cunctis solis in eode qreperunt ex
ordio sine uarietis labunt excursu / hanc
au regula pfecti circuli nra pericia seculi q
sci sps in lustratione sanxert / & uelud anchora
firm ac stabile huic rationi lunris demtio
nis aposuisse cernunt / q postmodu nnulli tar
rogantia despicientes / t transgredientes inscien
tia iudaicis inducti fabulis / diuisa atq; contraria
forma festiuitatis vnice tradiderunt / & quia si
ne fundamti soliditate / npote structura ul
la consistere / longe alit in qbi da annis / & do
minicu pasch & copotu lu pfigere maluerunt
inordinatos circuls ordinantes / qn solu nul
la recurs stabilitate / Ueru etia cursu pfer
rent errore notabile / sed alexandrine vr
bis arch epi beatus athysius de tia i psinicens

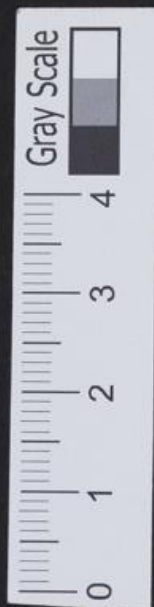
Gray Scale

155
cilio tē scī alexandrini pontificis diacon⁹
& onib⁹ adiutor interfuit. / & deinceps uene
rabilis theophilus & cirillus ab hē sinodi re
utende cōstitutione minime disciuerūt. Im
mō potius eundē decennoualē cīlū q̄ enneace
deceteridagreco uocabulo nuncupat⁹ sollici
te retinentes paschle cursū nullis diuisti
b⁹ int̄polasse monstrati. / pap̄ deniq⁹ theoph
t. c. annorū cursū / teodosio seniori principē
dedicans. / & scī cirill cīlū tēporū .xc. & v.
ponens annorū hanc scī cīli traditionē
obseruandas. xiiii. lū paschles p̄ omā serua
uert. / & q̄ studiosis & querentib⁹ scire qd̄ ue
rū ē debet eīdē circuli reglā fortius inhere
re. hanc p̄ p̄fationē nrām credim⁹ ascriben
dā .xc. & v. annorū cīlū studio q̄ uolum⁹ ex
pedire cōtendim⁹ ultimū eīdē beati cirilli

id. v. circulū / q̄a vi. adhuc ex eo ann̄ sup̄ e-
rant in nro hoc opere p̄ferentes / ac deinde
v. alios iunx̄ norma eidē pontificis / imo po-
tius sepe dicti nūceni c̄ciliū nos ordinasse
p̄fitem̄. Quia ū sc̄s cirilt p̄mū c̄clū ab anno
diocliciani . c. l. ii. coepit / & ultimū in cc. xl.
vii. terminū. Nos acc. xl. viii. eidē t̄ran-
ni potius q̄ p̄ncipis incharites nolūm̄ cir-
culis nris memoria ip̄i & p̄secutoris inne-
ctere / sed magis eligim̄ ab inuā^{car}atione om̄i nri
ihū xp̄i. annor̄ tēpora p̄notauim̄ / quaten̄ ex
ordiū spei nre notius nob̄ existeret / & causa
reparationis humane idē passio redēptoris nri
euidentiū eluceret. Hoc p̄tea lectore p̄u-
uim̄ admonendū / q̄ c̄clus iste . xc. v. ann̄ quē
fecim̄ cū infinito tēpre in idip̄sū reūti coepe-
rit / n̄ p̄oma p̄posita teneat firmitatē. Illa

16
licet anni dñi nr̃i ih̃u xp̃i ordine suū cōtinu
ata serie custodiant / & indictiones p̃annos xv.
solita reuolutione decurrant / epactas itaq;
quas greci uocant / id est adiectiones annuas lun
res .xi. quę xxx. dierū fine in se redeunt fix
is regulis inuenias annotatas. / **F**ecennouale
q̃q; cursū. / & paschles xiiii. lunas easdē ōniū
guorū reuolutione repperies tam tenorē si
milē cōstantie nequeunt custodire / cōcurren
tes dies ebdomadū / & dies pasche dominicos
lunāq; ipsius diei dominici cōcurrentiū hoc
septimanarū ratio / que de solis cursu puenit
septeno annorū iugi circuitu t̃minat. / **I**nq; pan
nos singulos unū numerare curab. / **I**neotam
modo anno Inquo bisext' fuerit duos adiectos
dies. / que causa etiā fuit facit.

& ideo post expletionē .xc. v. annū cū hū rerū
diligens ad exordiū redire uoluerit. Nādy.
ciclū scī cirilli quē nobis necessario p̄posuim⁹
sed ad hūm p̄mū uigilantē excurret. Exor
tione quo dixim⁹ p̄ eos q̄ firmū cursū retinent
eoz p̄gressū q̄ uident⁹ titubare sustentent.
¶ Illud q̄q̄ n̄ minori cura notandū eē censum⁹
ne in p̄mū m̄sis agnitione fallam⁹. Hinc enī
pene cunct⁹ error discrepantię paschalis
exortē dū initū tēporis ignorat⁹. Nā cū
ōns om̄ps hanc sacratissimā ÷ celebrandū ÷

17
filius isrl / q̄ ex egiptia seruitute liberatur uiol
ceret / at in libro xodi xomoi^{et}sen. aaron inter
ra egipti m̄sis iste p̄ncipiū m̄siū p̄m̄ erit in
m̄sib; an̄q; / iteq; ibide p̄m̄ inqt

isto m̄se eduxit oīs d̄f tuius de egipt̄ nocte
quant̄ auctoritate claruit p̄mo m̄se. xiiii die
xouesperū usq; ad xxi festiuitate pasche de
bere celebrari. Sedq; m̄sis hic unde sumt ex
ordiū t̄ ubi t̄minet̄ euident̄ ibi n̄ colligit̄ p̄
fati venerabiles. cc. x. iiii. pontifices an̄q; m̄
ri obseruantia. & ex inde asco m̄y se tradita

sic in vii. libro ecclesiastice refertur historie soler-
tius inuestigantes ab viii. id martias usq; in die 7.
nis. & p̄ts nata luna facere dixerunt p̄mi men-
sis vntū. & xxi. kt. apr̄ts. usq; in xiiii. kt. mai
lū xiiii. sollertius inq̄renda / que q̄ cū solis cur-
su equalit̄ nūdūt tantarū dierū spatius oc-
cursū uernis eq̄nocti c̄sequat̄ / qd̄ xxi. kt. apr̄
die cunctoz orientalū sententis / & maxime
egyptioz q̄ calculationis p̄onib; gnarist̄ specia-
lit̄ x̄notat̄. Inq; & iā silū xiiii. sabbato c̄t̄ge-
rit q̄ semel in x̄c. & x̄i. anno accidere manife-
stū ē sequenti die dominico / id̄ xxi. kt. apr̄ lū x̄v.
celebrandū pasch̄ eadē sc̄a sinod̄ sine abiguitate
firmā. h̄c m̄dis ōnib; x̄monens / ut ān xii. apr̄ lū
xiiii. pasch̄lis festi nullas quereret / que n̄ p̄mi
m̄sis sed ultim̄ c̄staret / sed ne hoc p̄mittendū
ēē putauimus qd̄ numū errēt q̄lū pagere cur

18
sū sui circuli xxx dierū spatius estimantes
xii. lunares m̄ses. Inccc. lx dieb; annumerant
q̄b; & iā v. dies adicient / quos interkalares ap
pellauit antiquitas / ut solare annū adimplere vi
deant. Cū diligens inq̄sitio veritatis osten
derit in duob; lunę circulis / n̄ lx. sed l. viii
debere numerari. Ac hoc in xii. lunarib; m̄
sib; ccc. l. iiii. dierū sumā colligi cui epactas
egiptii annuas idē xi. dies accommodant / ut ite
demū lunaris diuisiō rationi solis adæquet
¶ Q̄d uerissimū ēē atq; certissimū sup̄ scriptorū
patrū sententia cōpat̄. qui iuxta hanc calcu
lationē egīptiorū lunas paschalis obseruan
tię tradider̄ / sed n̄nulli tamē sublimitatis
sed potius auctoritatis ignari diuina supplicati
onis argumēta p̄q̄r auctoritatē tramite rece
der̄. Unde plerūq; cōstat utquā sepe dicti

patres xiiii luna ponunt ea isti xv. suspicent^r &
que xxi. e. xxii. ee p^rnuntiant sed nob q^db. ano
ri curae xpiane religionis tantoy pontifi
cu c^ostitutione nulla prors^o oportet ratione
discedere sed p^rfixa ab his paschale regula
sincerissima c^ouenit devotione quanta u^o in
ecclesiis toto t^rarū orbe diffusis horū pa
trū nitam^r auctoritate Nonē labor ostende
re cū sc^m c^ociliū apud antiochia post tēp^ra
longinqua c^oueniens eoy p^rmit^r diffinitionē
q^d pasch^li. ratione ptuler^r nullomodo uolen
da ee censuer^r. Deniq[;] in scⁱs canonib[;] sub titu
lo lxx. viii. que p^rm^o ipsius antiocheni c^ociliū his
uerb^o inuenit expressū omⁿi q^dausi fuerunt dissol
uere deffinitionē scⁱ & magni c^ociliū q^d apud
niceā c^ogregatūē sub p^resenti ap^rissimi & uene
randi pontificis c^ostantini de salutifera sollem

119
nitate paschali excommunicandos & de ecclesia pel-
lendos esse censent. scilicet ceterosque ad usus ea-
rum quibus sit directa pertinerunt. Et hoc quod de de laicis di-
ctum est. si quis autem eorum qui post ecclesiam episcopis aut presbiteris
aut diaconis post hanc diffinitionem populorum
ecclesiarum perturbationem seorsum colligere
& cum iudeis pascha celebrare. scilicet synodus hunc a-
lienum idcirco hunc alienum ab ecclesia iudicauit quod non solum
sed plurimis causa corruptionis ac perturbationis ex-
isteret. nec solum ministerio tales remouet
sed & illis quod post damnationem huiusmodi comu-
nicare temptauerit. scilicet omnes omnes qui extrinsecus
habeant prauam quam sancta regalia & sacerdotum di-
merunt. His non dissimilia uenerabilis papa leo
sedis apostolice presul prouocat dicens. scilicet factum
est canonum patrum quem antea longissima annos eta-
tis in urbe nicena spiritualibus sit fundata de

creas nihil cuiq; addere cedit. Ita ut si
quis diuisu quiduelit decernere sepotius mi
nuat qua illa corrupat. Quae sicu oportet
acunctis pontificib; intemerata seruant. pu
nissas etas tranquilla pax erit & firma con
cordia. Interu monub; inquit ecclesiasticis
causis his legib; obsequim quas xopacifica obser
uantia oniu sacerdotu pccc. x& viii antistites
sp̄s sc̄s instituit. Ita ut &ia simulto plures aliud
qua illi statuere decernant. in nulla reue
rentia sit habendu quicqd fuerit ap̄dictoru
c̄stitutione. sit diuisu sufficiente utputam' cun
ctis indicit nedeinceps alit qua ascis c̄stitutione
patrib; sacratissimu pascha celebrat qd sitet
timonia tantoru sc̄oy forsitani quis obstinata
nte despexerit. &ia historia ecclesiastica pa
ria breuit intumata repperiet. multoy q;

reueratione pontificū & maxime beati a-
thanaſii cui ſup^r memorum^r hec eadē uulga-
ta cognoſcet. In diſpū ū epla ſcī pteru a
lexandrie urbiſepi xoevndē papā leonē
phac eadē paſchli queſtione directa teſtat^r.

Quā ante hoſ annos transferentes agreco
huic operē nectandā eē pſpexim^r necnō
argumta egyptioy ſagacitate queſita ſub
oidim^r q̄b^r ſi forſitan ignorent^r paſchaleſ ti-
tuli poſſint facile repperiri. Id quotuſſit
ann^r ab incarnatione dñi. & q̄ ſit inſcriptio q̄
t^r & iā lunaris circuluſ decennouenaliſ exi-
ſtat. Ceteriq^r ſimileſ ſupputationiſ c̄pendi
o req̄rent^r. Orante p̄ nob^r beatitudinē uxm̄
diuina gratia cuſtodire dignet^r.

Incip^r cicluſ decennouenaliſ quē greci enne
ceteri uocant. Conſtituta aſcīſ patrib^r in

quo xiiii^{mas} lunas paschalis festi omi tē
pore sine ulla repperies falsitate / tam
memineris annis singulis / q̄ci^{cl}us lune & q̄
decennouenalis existat / in p̄senti nāq̄ .iiii^m
dictio c̄sulatu p̄bi iunioris .xiii. circulus de
cennouenalis decimas lunaris est p̄pas̄c̄.

INCIPIT DE DIONISII ET LA. II. DE XIII. LUNE

Omnis ane plurimū uenerandis . bonifacio
primicerio notariorū & bono secundicerio .
Dionisius exiguis reuerentię paschalis regulā
diu scā ac uenerabili petronio alexandri
nē ep̄is cōmonente / tandē stilo cōm̄dare cō
pulsus / onē deinceps diuinitatis obpugnanti
am sublata fore crediderā / maxime q̄ scōrū
ccc .x . viii . antestitu / qui apud niceā cūene
rant / auctoritatē totis nisib' insinuare cu
rauerā / q̄ in ipso c̄cilio uenerando / decenoue

24
nale cidū regularit̄ & figentes. xiiii. lunas
paschalis obseruantie poma tēpora lege sue
reuolutionis imobiles annotauer. Sed qm̄
scitas ur̄a orta rei hui' questione de archio
romane ecclē. pascha sine venerabilis ep̄s scri
pta. quē c̄stat pr̄pt̄ sona beatissimi pape Leo
nis scō calcidonensi p̄sidis se c̄ciliū & de vnde
papa leone p̄idē tēp' directa. Nunc ptulit
que sc̄is patrib' evidenti ratione c̄sentiant
h' p̄sentī indidūm' operi. ut hui' & c̄a uiri te
stimonio niterem'. q̄manifesto miraculo ue
nerabiliū pontificū paschalia decreta c̄
firmat. q̄ u' scriptis istis cōmunū annorū
& ebolismorū initio factae. & in nullis hec
ratio que ex hebreorū ut fert̄ traditione
descendit. magnopere querit̄ scire uolen
tib' utrū huic pat̄ne regulę c̄sonare uide

at necessario — dxi m' & hanc notitia ne pba².
 / In aliquo desidere coacta breuitate dege
 rere / Nouerim itaq' q' idē decennoue
 nalis circulus p'ogdoade & endegade sēp m'se
 uoluit / Octauus nāq' & xiii' ipse m'ner ex
 plicat / Ogdoas ego q' incip' ap' m' decennouena
 li ciclo / q' lunari' .xvii' / hac ratione pagit' ut an
 nū p'mū & secundū cōmunes / idē minores habet.
 Tertiū ebolismū idē maiore annū quartū & quintū.
 Tē cōmunē sextū & ebolismū septimū / cōmunē
 octūū ebolismū / & p' h'c ogdoadis. cōmunes annū
 v. & iiii. ebolismū ascribunt' / Cōmunis aut' annū
 .xii. lunares m'ses colligit' / q'ccc. l. iiii. dies effi
 ciunt' / Ebolismū aut' annū et lun. .xiii. & diesccc.
 lxxx. iiii. habere monstrant'. Itē endecas hac le
 ge decurrit' / Incip' anno ciclo decennouenali
 q' lunari' sext' / cui' p'm' & scd' ann' cōm. ter

Gray Scale

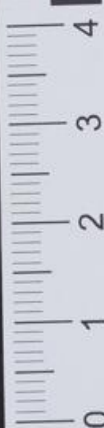
ti ebolism¹. 111. & v. com. vi. emb. vii. & viii.
com. vii. emb. x. com. xi. emb. Sic ende
cas comunib¹ annis. vii. emb. 1111. t¹mpat¹.

Ebolism¹ u¹ au ist ratio pbat¹ existere q¹ annor¹
comunuu¹ uidet¹ dapna sup¹lere quaten¹ x¹
solare tep¹ lunat¹ exsequat¹ excursio¹ quis
sot¹ annu¹ cicl¹ p¹ singulos m¹ses lun¹ circū ext¹ ta
m ei p¹fectione¹. xii. suis m¹sib¹ Implere n¹p
ualet. Denq¹ videmus com¹ x¹atione sola
ris ann¹ xi. dies lun¹ deee¹ cernunt¹. Inebot
u¹. x. & viii. dieb¹ eundē annu¹ videt¹ solare
lun¹ transcendere. Qua p¹pt¹ ogt¹. & end¹ iux¹
p¹fati circuli ordine immedu¹ p¹stram¹. & liq¹do
p¹babim¹ p¹viii. ann¹. & xi. lun¹ cursu¹ cū sole c¹ten
dere. quando tot dies ista collig¹ gille cu
currerit. Inogdoade dixim¹. v. ann¹ ee¹. com
ul¹. ebol quinq¹es ergo trecenteni. quinqu

geni fiunt. $\text{I}^{\text{dccc}} \text{ lxx} \cdot$ & trecenteni / octo
geni quat^r. I^{clii} . Ac phoc simul. fiunt
 $\text{II}^{\text{dccc}} \text{ xxii}$. Similit^r viii. an^z. solar^r sin
suma redigant^r. $\text{I}^{\text{octies}} \text{ triceni sexageni}$
quini & quadrantes faciunt simul. II^{dccc}
 xxii . simili modo & indecade an^z quist^r viii
& iiii. est^r. Si summa ea que dixim^r subpu
tatione c^ogesseris tantundē pene reppe
ries. quantū xi. solares an^z efficiunt. hocē
iiii. xiiii. hocē igit^r emb^z ratio sic sup^ooi
xim^r ut incrementis suis cōmuniū anno^r de
trinta c^opensent / sed iā pulcherrimā uob
atq^r p^oclarā collectione ipsius cidi decen
nouenat p^oq. omā deinceps ambiguitate
si qua mixta fuerit auferatis. / nec sit ita
quis n^omo stupore p^oculsus q^odē monstrata
sibi ueritatis luce n^ogaudeat (& ignorantie

Gray Scale

relictis tenebris tante rationi prius add
 escat xxv. lun pasch festi ann. Verbi gratia p
 cedentis usq; adxiul. sequentis. Sic omis annē
 cccc. l. iiii. dies habebit. Si emb. ccdxxxiiul.
 siun¹ dies plus minue si atigerit evidens er
 rorē. excepto uidelicet añ p^m sepe dicti de
 cen¹ cicli quē axiul. lun paschli id ultimum non
 decim¹ anni usq; adxiul. eidē p^m enumerare
 curam¹ p^pt q. idē utrum¹ epact. id adiectionē lu
 nar. x & viul. Tunc retinens p^mo anno nxi.
 ut inceteris annis fieri solē sed xii. dies accōmo
 dat et qui xxx dierū fine uolunt nulla e
 pacta in p^mincipio illius circuli ponit. Secdo añ
 anno epact xi. suscip. Ideo sic dixim¹ xxv. lu
 pasch p^m cicli usq; ad finē eius incom¹ & emb
 añ p^mfixos dies n¹ inuenire nouiūes. Qd¹ si alit¹ a
 liquando calculantiū imperitia fuerit fortas

sis expositū hac obseruantia rationi falsitas
eorū. Atq; uti manifestius possit intelligi
p̄sentis anni monstrem' exemplo. Indictio q̄p
pe ē. iiii. & lunar circuit xi. / oecen' cicli. xiiii.
/ & qm̄ end' vi. ann' ē eū emb' ēē. / necesse ē. xxv.
Itaq; lū p̄teriti festi usq; ad xiiii. / p̄sentis qd'
dies sūt diligenti' inq̄ram'. & inueniem' p̄cul
tubio quando pasch' celebrare debem'. trans
acto anno p̄indictionē. iiii. in pasch' lun' xiiii.
viii. kalendarū aprilii die id' xx. iiii. m̄sis
mar' fuisse q̄foubit' & quicquid rei hui' habe
re quatuorūcūq; cognoscit'. & ideo ab viii.
kt' darū aprilii die numerandi sum' exor
diū. habeam' mart' dies vii. apr' xxx. mai
xxxi. & reliq' m̄ses usq; ad mar' xxxxi. & a
prt' xii. qd' ē ii. id' apr'. Fuit simul ccc. lxxx
iiii. q̄siuix eorū diffinitionē q̄lū. Alit' quāua

Gray Scale

rietates hab coputant xiiul n ii. id apr sed
tuo idu dem occurrere ccc. lxxx iiii. inmi
nuto numro colligent q nullo fieri pacto di
& ita sep quotiens dubitatio rat occurrerit
xxv. lu transacte festiuitatis usq in xlii.
pasch qui querem dies sollicite coputem
& sicom ane. ccc. l iiii. dies si emb ccc. lxxx
i iiii. inueniem hec inequalit prf inueniat
qua regula cicli hui ratione subsistit cui e
nucleata formula subiecta descriptione
pandem / An decen i. id in lunat xvii. a
xv. kt mai usq non apr quia com e sunt
ccc. l iiii. Decen ii. lunat xviii. ab viii. id
apr usq in viii. kt apr quia com e. sunt ccc. l iiii.
Decen iii. lunat xiiii. a vii. kt apr usq in id
apr quia emb e sunt ccc. lxxx iiii. Decen
iiii. lunat i. ab xviii. kt mai usq in iiii. n apr

quia cōmūis ē fuit dies. ccc. l. iiii. Decem
 v. lvi. ii. aiii. non apr usq; inxi. kt apr
 quia comē fuit dies ccc. l. iiii. Ovi. lvi
 iiii. x. kt apr usq; iniii idapr q; embē fuit
 occc lxxxiiii. O vii. t iiii aii. rō apr usq; inii
 kt apr q; comē fuit dccc. l. iiii. O viii. t v.
 aii kt apr usq; ixiiii kt māi q; em fuit dccc.
 lxxxiiii. O viii. t vi axii. kt māi usq; inii
 rō apr q; comē fuit dccc l. iiii. O x. t vii axi idapr
 usq; inii kt apr q; comē dccc l. iiii. O xi. t viii.
 axi kt apr usq; inxxvii kt māi q; em dccc lxxxiiii
 O xii. t viii. axvi kt māi usq; inii apr q; c. d
 ccc. l. iiii. O xiii. t x. axi apr usq; inii kt apr q; c
 occc l. iiii. O xiiii. t xi axii kt apr usq; inii idapr
 q; em ē dccc lxxxiiii. O xv. t xii axi idapr usq;
 i kt apr q; cē dccc l. iiii. O xvi. t xiii axii. n apr usq;
 ixii kt apr ^{q; c} occc l. iiii. O xvii. t xiiii axi kt apr

Gray Scale

usq; iiii. id apr q' emb e dccc lxxxiiii. Dxxviii.
 Luna xv. aiiii id apr usq; iiii kl apr q' comē
 dies ccc liiii. Dxxviii. Luna xvi. a viii kl apr usq;
 iiii kl mai q' emb e dies ccc lxxxiiii. F. Dio
 nisius exiguus huc usq; fuit epistola amen. hui.
 Martius vi. Apr xxx. Mai xxxi. Iun xxx. Iul xxxi.
 Aug xxxi. Septbr xxx. Octbr xxxi. Noubr xxx.
 Decbr xxxi. Ianr xxxi. Febr xxviii. Mar xxxi.
 Apr xii. Fuit simul ccc lxxxiiii. EXPLICIT.

Disputatio morini epi alexandri de ratione pa
 schali. eo qd senserit alii diuerse de eo qd scri
 ptū ē. Post biduū pasch fiet id egruū fuit pascha
 iudeorū in equinoctio hoc ē viii kl apr ut in equi
 noctio renouatio nouissima mundi & redēptio p
 cruce xpi / quia in equinoctio fuit mundi con
 structio & cōpositio / ne di par sibi inuicē fieret
 utraq; reformatio. Deinde eadē longitudo.

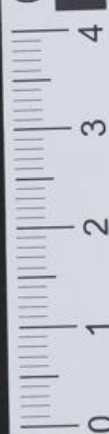
*Morini epi
 Alexandri
 Disputo de
 ratione
 paschali.*

Gray Scale

factae. ex potentia dī in tribus in primis diebus & noctibus factis. Sed addidit sol cursū dierū quando illuxit in mundo iiii. die lune contrario decessit cursū noctū. & enī ad uenerationē & honorem æquinoctii nouissimi & pasche xpi pfiguratae & factae prīmū mundi constructio in æquinoctio primū.
In æquinoctio q̄q factae solutio & redemptio isrl de seruitute egiptiorū & in eodē æquinoctio post xii kl apr pcepit filius isrl celebrare pascha qdē t̄pus pasche xpi futuri poma in fine & initio.
In t̄pus nāq; xpi agnū q̄ occisus ē & manducatus cotidie xvi iuris hoc ē xvi gradib; ecclē. Tām m̄ste rūt dī scire qd nē m̄rū succiderit iudicium sic uenerit æquinoctiū qdē vii kl apr vifer lxxiii. & resurrectio. lun. xvi post xii kl apt qdē æquinoctiū uernale. hoc ē initū anni solar. & ante hoc initū n̄ sit pascha apud hebreos & grecos & latinos nisi

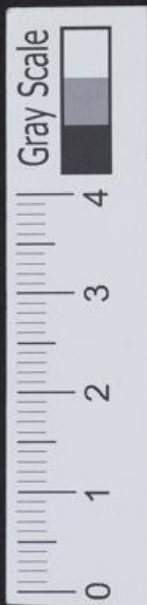
Gray Scale

errore / quia dies dom̃e iniqua facta ē lux fuit
 ante kl apr̃ q̃ in nocte uſq̃ in anno aū crucis xpi
 xikl apr̃ uſq̃ xkl apr̃ uſq̃ fr̃ iniqua dictū ē paſch̃
 fiet id poſt cōpletionē & integritatē duorū teſta
 m̃torū / & tranſcenſus ad regnū dī / cū ueniet in viſi
 onē noctio luñ xiiii & ſole p̃ñte reſurrectio
 nis indie dom̃e hoc ē generis humani / ex quo uirga
 de radice ieſſe exiit / quē uirga redemptus iſrl̃
 de egipto quē cūſa ē in ſerpentē / ut liberarent̃
 iſrahelitē ab egipto quid ſerpens p̃ſuaſit hominū
 hoc ē diabolus mortē / Si ergo mors a ſerpente
 uirgā ſerpentē p̃c̃ in mortē / Serpens exaltat̃ in he
 remo ut ſanar̃ & uulnera corporū reſpicientiū in
 ſerpentē gēu / ut ſoluit ſeruitutē iſrahelitarū
 in egipto famulantū / ſi homines morſi a ſerpe
 ntib⁹ ſaluant̃ a uenenis intuenſo ſerpente magnū
 ſacramētū / Quidē intuenſo ſerpentē ſanari

a serpente? nisi credendo in mortuū xpm sana-
ri a morte peccatorū ut liberaretur populus ab e-
gypto purga in serpente conūsa & agnū in pa-
scha occisū hoc ē xpm in morte ita ut liberat
totū humanū genus in pascha passionis xpi quia
uer' serpens occidens diabolum & deuorans uir-
gas magorū & philosophorū & ministroz diaboli
Quid autē expauit moyses & fugit qm mortifica-
t' ē xpc expauerūt discipuli & fugerūt & caudā
apphēde & posteriora apphēde ut erit illud
posteriora mea uidēb' primo factus ē serpens sed
caudā retenta facta uirga primo occisus ē sed
postea resurrex' Caudā retenta ē uis acephe
ut uide xii. Usus ē & iā in caudā serpentis finis
scti quia mortalitas genis humani ābulat p m-
ortē a diabolo uictā sed in fine scti sic & caudā
redem' ad manū dī & efficiemur stabilitū re-

quoniam di. Posthecum omnia breuiter dicam quod nunquam factum est
 pascha apud iudeos ante xukel aprilis quia luna nata
 in viii id martis est xiiii. in xukel aprilis. Obserua igitur
 lunam iuxta regulam grecorum more egyptiorum. Et secundum
 epactam id adiectionem lunam quia ibi peruenit quarta
 lunae ad xvi. Hic autem ad xv. lux compositione Iosephi qui
 primum circulum conscripsit. x. & vii. an anasthasii. theo
 phili. cyrilli. dionysii. exiguus usque descripsit iusto
 rui. hilario pape urbis romae episcopo. Tunc cessauit
 et disputatores alexandrini & antiocheni circu
 los posuere describere. Cum dies passionis xukel
 daru maiorem die occurrat. aqua sic grecis uidetur
 pascha nomen accepit. Licet & hebraice lingue inter
 pres tradit. pascha transitum dici. quod tamen idem est & io
 hannis euangeliste dicto firmat. quod ait cum pascha
 loqueretur. Cum uenisset hora ut transiret ihesus de hoc
 mundo ad patrem. Observantia peruenit uoto per

singulos dies uicib; cgruis a nob celebranda
hoc ordine siue disputatione / ut h; tres sacra
tissimi q̄trinitatis gratia sc̄ificati s̄t. passio.
reges. resurrectio. habeant singuli sibi asseri
ptas lūi ebdomad passio a xiiii lūi usq; ad xx
lūi. Reges a xv. in qua a xma usq; ad xxi.
Resurrectio noui fermti ingressio a xvi lūi usq;
ad xxii. post resurrectionē

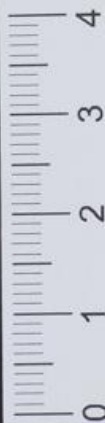
ingressa.

EXPLICIT

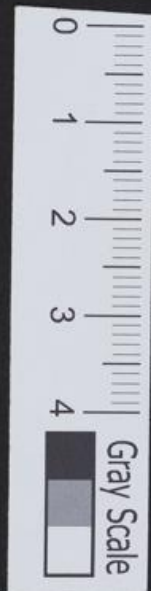
INCIP. EPISTOLA LEONIS PP. AD MARTIA
XVM AVGVSTVM.

I. **N**am multis docuētis p̄mis xpi ecclesias fides
ur̄e pietatis innotuit / ut siquid sollicitudinū
p̄comune religionē generat̄ merito ur̄um que
rit̄ auxiliū. Et quia memor disputationis mi
hi credite necesse habeo meas & iā que sunt
futura p̄mittere n̄ improbe cupio clem̄tie
ur̄e studiis adiuuari / ut uea obseruantia que

Gray Scale

certa semp ratione uariat. nihil possit erroris
 incurri gloriosi principis. Paschale enī festū que
 sacramētū salutis humane maxime cōtinet.
 (quāuis in p̄mō m̄se sēp celebrandū sit) statim
 ē lun̄r cursus cōditione mutabit ut plerūq; sa
 cratissimi diei ambigua occurrat electio. Ex
 hoc fixa plerūq; qd̄ n̄ licet ut n̄ simul om̄is eccl̄a
 quia n̄ nisi unū oportet obseruet. Studuerūt
 quidē sc̄i patres occasione erroris huius aufer
 re om̄e hanc curam alexandrino antestiti de
 legantes. qm̄ apud egyptios huius supputationis
 antiq̄ tradita uidebat̄ eē peritū p̄que quot
 annis dies p̄dicte sollempnitatis sedi apostolice
 indicaret̄ cui scriptis ad longinquiores eccl̄as indi
 ciū generale p̄curreret. Sed sc̄e memorie the
 ophilus alexandrinę ur̄bis ep̄s cum huius observa
 tionis annis centū numero collegisset septuagesī

mi sexti anni pascale festu longe alit qua alii
decreuerit tenendu ee cōstituit. Nā apmo an
auguste memorie sed seniorib; theodosii cōsula
tu suadente sibi sacre obseruantie ordine po
nens ut longioris tēporis ratio eius litteris te
neret asscripta cui cōplexionis. lxxvi & quar
te in quo priō tō apr scm pascha celebrabim
S equente u anno ii. non apr ea die p pto dō erit
agenda festiuitas sic regularit centērie ordina
tion ordo declarat sed in anno lxxvi is pasche
dies inuenit asscript que a passione dñi null
exēpli nullius cōstitutionis admittit auctori
tati Nā die viii kt mai ab eo cognoscim p finitū
quā nunc limite antique cōstitution exced
tū alii xv kt mai huic disputauerit festiuitati
corie. Si qdē ab xi kt apr usq; iiii kt mai le
gitimū spatium sit pfixū inter qd ita o

Gray Scale

nū uarietatu ōnū necessitas cōcludit ut pascha
 domini nec prius possum habere nec tardius
 Qd enī vix & in vii kt m̄i uidet̄ nūq̄ puenſ
 se festiuitas. Quada ratione defendit̄ qd et si
 des resurrectionis ultra t̄m̄ū uidet̄ existe
 re. dies in passionis limite positū n̄ inueni
 egress. ad vii kt m̄i pasche obseruantia pduce
 re nūq̄ insolens & apta transgressio. qd ergo
 nulla ut dixi centenaria supputatione teophi
 li lxxvi vii die pasche c̄tra m̄e ecclesiasticū
 statuiss̄ monstrat̄ & n̄ leuit̄ delinq̄t sup̄cipuo
 sacramento ueritas & unitas & uniuersa eccl̄a inte
 net̄. Obsecro clem̄tia ur̄am ut studiū ur̄um
 p̄stare dignemini. quaten̄ egyptiū t̄ sic st̄ ali
 q̄ certā hui supputationis uident̄ habere no
 tia scrupulū sollicitudinis hui obseruari. ut
 in eundē modū gen̄a t̄ obseruantia dirigat̄.

quā nec patrum testimoniorum norma relinquit.
nec ultra prefixos terminos euaget. Quicquidā
pietatis uia deac consolatione cognouerit ad
meā iubet mox notitiā puenire / ut in diu
nis mysteriis nulla dissonantię culpanoscāt.

DATA XVIII^{KL} MAI OPILIONE UIRO CLARO CŒSULE.
EXPLIC EPLA PAPAE LEONIS AD MARTI
ANVM IMPERATOREM. EPLA HILA
RII EPI INCIPIT AD VICTORIUM.

Oilectissimo honorabili scō fratri uictorio.
Hilarus eps urbis romę. Cū pleraq; deratione
pascali tā de greco translata quę aliter uis cōdita
recensere discrepare ut se utrorūq; senten
tias atq; sibi inuicē resultare pspexi. Ut neutraq;
pars dū in pugnat ab altera putet euidē ad
struere huius obseruantię disciplinā / quo fit ut
cū institutio lūit greca eruditioni domesticę

magis fauere contendit / p̄cipuo numeri pagin
do int̄ eorū dissensiones tēp̄ sepe n̄ congruat. Qua
p̄pt̄ dilectissime fixi tantarū rerū ābigui
tate p̄mot̄ / tuę dilectionis studio fident̄ inuungo.
ut potiū diligent̄ inquiras / t̄ unde sup̄ dicta
diuersitas oriat̄. t̄ qua potissimū ratione ue
ritas indiget̄. ut deinceps dissensionis erro
re sublato / idē sēp̄ tenere possit uniuersitas.
Quaten̄ cuncti cōmune fideles ad libris ōnib; ex
pediti / in summa celebritate misce inoffenso de
uotionis tramite dirigant̄. Orax̄ me dilectissime.
DESCRIPTIO VICTORII AD HILARIUM.

◊ mino uere scō & uenerabili in x̄p̄o pape hila
rio ur̄b̄ romę ep̄o. Victorius / itina p̄ceptis tuis
scē papa hilari tā affectu ualeam parere q̄
uoto. Est enī & hoc opus archiū / & meę intel
legendi facultas exigua. Ego aū qđ ad me at

tinet & iā stoliditatis materie sup quantitatis
salutis abeo iussioni tue possibilitatis mee
nō obediētia defuisse. que tam & sinuiste
rui ex plerā minime inuictū t certe de
bitū exsoluet obsequiū. Teque de p̄cā ut si
quippiā secusque uoluisti puenit inbecil
litate meā atq; hōn inpositū equo iure p
pendens in p̄fecti labore negotii officio mal
les estimare q̄merito. Maximū enī iudiciū
ergate mee reuerentie ē imperiū tuū a
plius me inpendere uoluisse q̄ possim. qd
signū aliquid tue lectioni c̄fecero id erit p
fecto diuini muneris tuētiā beniuolentie
cui fauor oblectans merces q̄q; excitat ad p̄fe
ctū nec dubitat hui fide p̄ficiendū cui ē ad
ortationē susceptū. Cū q̄q; fiducia sit p̄agi
posse qd p̄cipis cui id tā c̄fident inuigis. quis

21
naq; n̄ intelligat tuis orationib; iā p̄sūptū
qđ & iā p̄me credis implendū neq; enī temere
delegasse ubi n̄a meā industria tāq; tuū iu-
diciū uideris exposci. [CHA. L1.]

PUCTORIUS DE RATIONE LUNAE PAS-
ascha t̄ igit̄ festi cursū tuis potius orationib;
q̄ meo fr̄at ingenio quantū res sunt explora-
re c̄tendens ad te ad me eandē formā secut̄ e-
pt̄. Priusq; ut hui' modi descriptoris sit cau-
sa discordiē paucis expedit̄ accidit qđ ma-
gis uidet̄ c̄grue quantū ualuerō dñō donante
diligent̄ absolūa. Discrepare int̄ se disputatores
p̄cipue festiuitatis primū om̄iū necessitas illa
cōpellit quip̄ascale cycli siue qđ post lxxxviii
seu post xc annos t̄ etiā qđ post cxii annos
spatia p̄pagati eodē quo p̄ierant ordine in prin-
cipio sui atq; origine redire credunt in aliq̄b;

quidē dierū sē parilitate cōcordes sed in lun
uarietate dissentiunt & rursus cū in lunari sup
putatione repperiunt stabiles dierū nobilita
te cōfligunt neq; enī solū alio aliū sē ppria
diffinitione dissimul. Verū & iā singuli qui
q; eorū in semet ipsis ab inxtione pēdita luna
ri scilicet & dierū nē uarietate subsistunt.
nē assertionē deficiunt. hoc accidit qd lunā
ipsa denumeratio ita cunctoꝝ ē uariata sen
tentis. Ut cū isti uerbi grā kt ianr prima
fuisse pnuentiant alii xxx nūlli scdm que
nisse contendunt. Tū deinde hi quicquid annorū
lxxx. nil ediderūt xii. pactis annū lunā pri
mā quā pīdē tēpus certis annua reuoluti
one minutis assertē calculandi lege succre
scere. adiciendā legitimo cursui eē pīcipi
unt. Itē s; q; hanc eandē t. xv demū incipi

ente anno magis annuenerari diffinuit. Porro
 hi qui post cxii annū in primū ciclū unde ort'
 fuerat reuerti cōfirmant ea ipsa incrementa lu
 naria que superiores nominauim' post annū
 xvi subnecti debere cōstituerunt. At u' q' anno
 lxxxv. obseruauit iā cōphendat post xviii
 annū more egiptioꝝ cōtinuato ordini qd ē ue
 rius hoc augmētū lunā subiciunt. Ad crescit
 p̄tea & iā illud erroris gen' dū in regē p̄mi
 m̄sis quo pascha dominiū celebrare statu
 uit magna orit' utrisq' cōtentio. Latronā
 q' a iii non mār usq' in iiii non apr' dieb' sci
 licet xxviii. obseruandū maxime censuer
 ut quocūq' eorū die lunā fuerit nata efficiat
 p̄mi m̄sis initiū. Cui lunā xiiii. fer' vi puenierit
 subsequens dominicū idē lunā xvi festiuitate
 paschali sine ābiguitate deputer'. Sinaū die.

sabbati plenū ēē cōtingit & cōsequenti domi
nicolū xv. repperiri eadē ebdomada trans
missa ualterū die dominicū idē lūi xxii. trans
ferri debere dixerūt nemin' ei dē domine
pagendi misterio quā xvi. necāplius qxxii. t
qñ recipiunt elegentes potius in lūi xxii.
die festi pasch extendi q. domine passionē
ante lūi xiiii. uillaten' incipiar' uel porro
lūi m̄sis eide axvkt apr' usq' in xiiii kt mai
asserit ēē seruandas. Scē memorie teoph
t cōtra quondā alexandrin' antestis aoteo
dosiū in pr' datis ep̄is ex pmo ipsius & gratiani
quinquies cōsulatū cōditū paschle or' ex in quo
ab viii id' m̄r' usq' in die non apr' quolibet medio
eide tēporis spatio nata phibet lūi facere p̄m
m̄sis in tū. Axii ukt apr' usq' in xiiii kt mai
lūi xiiii sollert' inquiri & a fide incedat

sabbatorum post sequenti domine lunæ xv celebran-
 dū pascha sine dubitatione cōscripsit hoc regu-
 larit̄ cauteq; custodiens ne vite. xii kt apr
 plenilunū id lū xiiii huic definiendo pati-
 at̄ apponi neq; hoc in primo m̄se sed in xii cō-
 putandū plerūq; sane utriusq; sententia in
 unū qdē sollempnitatis hui' cōmodi cōcurrat &
 cōuenit sed in lunæ denominatione uariat̄.

Cūq; ea egyptii xvi lunā diē pasche uerbigrā
 numerarent / nri eadē xx. & vii & xviii calcu-
 larit̄ atq; ita cū apud egyptios ad xxi lectio pa-
 sche pducit̄ / alatin̄ xxii t̄ & iā xxiii phibet̄ / fit
 q; ut pasche diē quē illa dilegerat / illa pars
 respuebat / qd̄ inde sic iā dixim̄ euenire cer-
 tissimū / qd̄ tā in regul̄ tēporū qd̄ in disputati-
 one lunari pars altera nēgruit. Neq; mirum
 si diuisarū opinionū cū sibi inuicē opposit̄ atq;

clati n̄coeunt / cū in p̄pria quisq; institutione
q; p̄finito temp̄e in idip̄sū redire / & fideli cre
dit̄ ratione decurrere / hanc eadē reuolutio
ne nequaquā in omnib; doceat̄ diffinitionis p̄
positę tenere c̄stantiā / qđ & c̄ia beate mem
rie theophilus tacit̄ quodā modo iudicauit / cū
uniuscuiusq; limitib; circulis despectis qui
& c̄ia legitimę putant̄ / latculi sui formā huic
operi destinātā ab om̄i necessitate p̄finitare
curfionis ex utā absolutā uicentū annorū p̄mul
gati etate / ut n̄ris arbitrat̄ sufficere tēporib;
aut cursioris diligentie labore declinans serua
tandū posteris negotiū reliquit. Has v̄t c̄flecti
ones diuisas opinantiū eorū scilicet qui regularū
trans̄te serieq; tēporū & lunę rationē qđ oportet
& p̄agi paschale sacramtū / variis licet sen
tentis ingenti t̄m studio c̄dere stiloq; explica

34
re conatist. Audax q̄dē uidē ēē hui rei quēq;
profiteri ueritate de qua tales tantiq; no
tauerunt. Uerū quia apud om̄ nē p̄sonarū
acceptio orationib; ur̄g sc̄itatis secretū lu
culentissime ad iutus uiderim̄ uideor̄ istius
discipline posse reserari si ab ipsius mundi pri
mordus oierū institutio ad iur̄ tēp̄or̄ ac de
inceps sollempnitatis hui iutiū requirat̄ atq;
ita p̄digestū ordine sc̄tor̄ questionis abstruse
exploret̄ integritas. Recensitis fidelib; histo
riis ueterū beati scilicet eusebii cesariens̄ pa
lestine ciuitatis epi uiri uir̄ primus eruditissim̄
ac doctissim̄ cronici p̄logoq; ac p̄inde his que a
sc̄a memoria hierosolym̄ isdē cronici s̄c̄e x̄oie
et a p̄bo p̄que in latinū sermone translata
isq; ad c̄sulatū ualentini augusti viii & anton̄i
fuisse c̄tat̄ subpleta repperiri a mundi

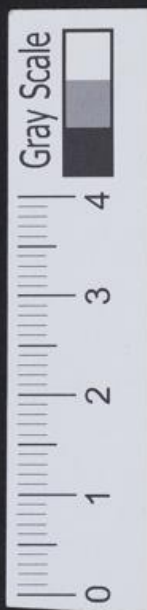
principio usq; ad diluvium ii. cc. xl. v. anni. Natū
au abrahā xl. iii. regnante ianuo eadē mo
nūta testant. A cui' tēpore & iā gestarū re
rū publici scriptores apud barbaros ēē ceperūt
Quappt uir uenerabilis p̄dict' evsebius cronicoz ab
hinc exorsus uolens industrie sue fidē mundana
rū q̄q; annalū coarctato reuelatu ppendi & p
fesse ueritatē & iā gentiliū litteras testes cis
citari cōtēnt' ē sctā p̄terita sacris uolūti
nib; explicari etates tantarū summatī cōsu
matas rētro generationū & plogitextu pa
te faciens & in operis plenitudine subannoꝝ
recapitulatione cōphendens cui tenore
uenerabilis p̄sp̄ secut' isdē cronici hęc ea
dē egregia breuitate cōposuit. & eoꝝ in
tū amūchi inchoarēt exordio. Porro ab
abrahā usq; in sēctū valentis cōsulatū

& valentiniani scđi ii ccc. xc. v. Ac deinde
 ab oxonio olibrioq; cōsulib; qui secuntur usq;
 ad viii valentiniani augusti cōsulatū & antonij
 lxxvi. & simul om̄s am̄di origine usq; ad
 cōstantini & rufi p̄sentes cōsules v. dc. l. viii.
 anni referūtur quib; ob veritatē indagā
 dā Bisextos & iā copulativi quom̄ manifestius
 appareret vtrū sibi bisextos ratio tōierū
 tā kt darū ianuariarū quā viii kt darū apli
 us quo mund' tradit' institut' cōtinuata dis
 putatione cōmeret q̄b; vtiq; vndiq; vniūsis
 cōgruentib; restabat vñv inquiri si lunę om̄i
 meratio que die iiii existentib; mundi id viii
 kt apr̄ plena hocē. xiiii iubente creatore
 inchoatione noctis exortae pari lege trans
 actis p̄sentib; q; tēporib; q; cōsonarēt quā tot
 sc̄lis cōputatā & kt iiii infr̄ lxx & viii kt

a p^r i^sr l^unⁱ xiiii / c^ostantino & ruf^o c^osulib; p
seueranti ratione puenisse c^optu^e / iuxta egip
tia disciplina que videntissime dephendit^e.
q^u xviii aⁿ porrecta circut in sem^e & ipsa sep
id uestigis se revoluens annu que xx inchoat
hunc exinde & primu. Cū itaq; nihil resedis
set abigi dieb; lunis atq; bisectis inde acstitu
tione c^ocordantib; necessariū fuit p^rptea q^u ma
xime huic inquisitioni scdm venerationis tue
mandatū mea desudabat intentio vt insti
tuta paschalia pscrutaret^r illius tēporis quo
pceptione diuinⁱ p^rmoysen a filiis isrl agn^e im
molat^r in egip^to illius p^rcipue p^redēptione
nra atq; salute. ille vere agn^e cui figure
pcesser^t. pasch^e n^rum in gl^ori^a xpc. Rursq; o^mib;
annu tēporib; dieb; a clun^e maxime qd iux he
breos m^eses fac^r rite discussis a mundi principio

scdm p̄dictę historie fide vsq; indie quofilii
 ut paschale mysteriū celestini initia uere
 mandato & egiptiacle agni occisione salua
 tist / Bisextoz parit necessitate decursa quāti
 fit acronicoꝝ investigatio supputatio inuesti
 gatiūm in de lxxxviii . vfr . kt darū aprilii
 lunxiiii / incipiente iā uespera docent im
 pleti / cui sequenti die t̄tio millesimo scilicet
 ac de lxxx p̄cedente . i . v . fr viii kt apr̄ lun
 xiiii / noctis initio hebreis claruit ut agni sa
 crificiū pegisse . Pascha quippe sic om̄gla
 traditione tradidi cognoscit̄ anni principio
 n̄ in fine celebrat̄ / Passū aū ad ch̄m n̄r̄m ihm
 pactis v̄ ccxxviii . annis abortu mundi eadē
 cronicoꝝ relatione monstrat̄ qd̄ gestū meh
 ante xxviii anno n̄ potest dubitari siq̄ de
 viii kt apr̄ / prim̄ m̄se lunxiiii uespere p̄ce

dente sic ab initio creature quarto die factae.
coepisse doceat coniunctis bisextis ad summa
v. cc. xxviii. annu sequenti xxviii anno vfr
doce se traditio intra ratione puentu.

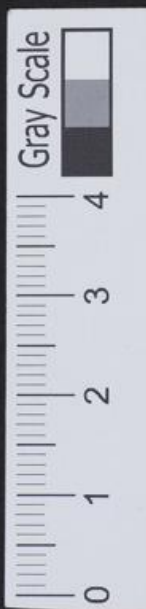
Primo uero annorum die dñs nr ihc xpc cenans
cu discipulis postq sui corporis & sanguinis
sacramentu pate fecit a monte oliu & i euan
gelia testant progressu ibiq detent e a iudeis
tradente discipulo. Dehinc vfr subsequen
te idē viii kt apr crucifixus ē & sepultus
itraq die. hoc ē viii kt apr dominico resurrex a
mortuis. Quia ppter fixo limite cōsonis necessa
riu erat ppter paschat obseruantie ratione
dies & lun amundi principio ipsius describi
quo possit reru cursus evident agnoscī. sed
quia in nō su opus maioris ē. otu ne diutius p
cepta deferre breuiariū eidē intī ex apli

caui qđ tam ex ipsius plenitudinis ordinatione
 discendat ex tempore dominice passionis die
 b; kt iur & nominib; cōsulū xduob; geminis rufo
 videlicet & rudellio vsq; cōsulatū cōstantini &
 rufi diligentia xnotatione collectis cccc.
 & xxxviii cōsulib; cūlūis & tēporib; ac de vi
 ceps sine cōsulib; panni. & ii. futuros vt xxx
 uan omīs sūma cōstet pte facere pperam que
 summatā cunctarū qđ; excepta ē series regu
 larū sua revolutione cōplectit vt eodē tram
 te & vnde vnde orta ē ortare vocet & xofine
 pristini de novo voco pveniat acta. Ad erit
 aū miscda dñi vt cōsumatā potioris negotiue
 ritate qđ superius cōphendi iā pmissa onū scōr
 ratione qua sacra festiuitas absq; scrupulo
 celebranda pandat n̄ magis sensib; intumata
 p̄sentatā vris aspectib; estimetis. Illud p̄tea

insinuare nō distuli ppter diuisorū paschaliū cōi-
tores vbi in hoc eodē ciclo dies pasche gem-
nata designatione posit' inuenit' idē lun
xv & dies dominica & post dies vii. xx ii.
cōscribit' nī meo iudicio Aliquid de finendiū
sed pectariū pace aptici pontificis electioni
seruatiū quaten' nec ego qd xomeū p'neret
officiū p'terire & mei cōstitueret arbitrio q
vniūsalī p'sederit eccl'e que nā potissimū dies
itali cōditione sollempnitati p'cipue deputet.
Nā ceteris que aliter sūnt cōiectas nī firma
t' auctoritas sed varia significat' opinio. Cū
cōtingerit lun. xx vii. sabbatū t' maxime die kt
ian' p'uenit absq' bisexto nouerit scitas
urā pascha nisi aut xiiii kt apr' scdm Latinos
qd nūq' celebratū & iā silū cōueniat penit'
inuenit' aut viii kt mai' scdm Egyptios qd

37
aliquotiens observatiue repperire n[on] posse.

Anonymi.

*An Beda? an Al.
cuius?*

Victorius natione aquitanus inuitat[ur] a scōhilario
vibrome epōt archidiacono cōposuit pascha
lē recursū indagatiōe cautissima & pten
dit annor[um] seriē vsq[ue] ad annū d[omi]ni xxxii. recipi
at paschate sollempnitas eodē m[en]se & die eun
dēq[ue] lunā qua p[ri]mo passionis ac resurrectionis
dominice anno facta ē. Qm̄ igit[ur] sup[er] memora
t[ur] circuit[us] xpi principii atq[ue] originē rev[er]s[us]
modo p[ro]babil[iter] revolutione decurrit cui[us] revo
lutionis hōcē cl[ar]i qd a passione d[omi]ni d[omi]ni lxxvi
an[no]. Ab incarnatione d[omi]ni d[omi]ni ccxxiii. Indict[io] kt
ian[uar]i v. fr[ater] cū bisexto lun[ar]i vi pascha iii. iō ap[er]t[ur]
lun[ar]i xvii. d[omi]no adiuuante celebrabit[ur]. In quo
ab exordio mundi ex plent[ur] ann[us] v[er]o dccccl. Ab in
acrecursionis ex l[et] p[re]sens n[on] ann[us] pagatur nulli dubiū ē
qd in futuro anno.

tio quippe mundi usq; ad diluvium ii c c xl ii.

A diluvio usq; ad natiuitate abraha anno dccc c xlii.

A natiuitate abraha usq; ad xv annu tiberii cesaris
supputant annu ii xl iii. Fuit simul ab exor
dio mundi usq; ad xv tiberii cesaris annu v
cc xxviii. Porro xv anno tiberii & passione
xpi usq; insup dictu annu quo pascha celebrabit
pxiii in dictioⁿ fuit annu dc lxx iii. Fuit
ergo a principio mundi simul p eand in dictioⁿ
annu v dccc . i. a quo anno initu sumtis pc.
annoy qui futuris omissis cfulib; nominib; quoy
tempora ia dudū pterier annoz qui ab initio scilicet
decurrūt cōtinuata serie pōtūⁿ a connectentes
elate re annos in iactioⁿis siue passionis domⁱ
nū^e ut facilius elucescat quoto anno ab exordio
mundi t incarnationis siue passionis dñi pascale
festum celebrare debeamus.

39
Incip. ep. Leonis PP. ad Eudochiam
am Augustam.

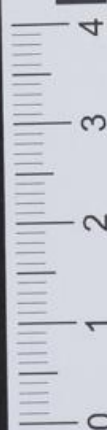
ingressa.

Scē memorię teophit ad augustā teodosiū se
niorū scribens p. ann. prūno p̄dicti principis
cōsulatu decessit ordinē festi paschē / cui instru
ctionis. lxxxiii nō ann. euoluit quē opilionē c
sule viō apr̄ celebrata ē scā sollempnitas. Nō seque
nti ann. ii nō apr̄ eadē festiuitas rationabilit
congr̄ sed ann. q. erit lxxvi. memorati ep̄i sian
notatione habere cognoscit quē totius antiqui
tatis exēplo & om̄i patrū auctoritate discor
dat. Siquidē in iunct. mai. dominicū pascha trans
tulit p̄fictos antiquos lūntes nōs evident̄ ex
cedens cū die xv kl. mai. paschle sollempnitate sic
cōstituerit alii potuerit annotari. Unde q. nō
diocris in sollicitudo generat̄ ne apud egyp̄ios
hec p̄suasio pharet̄ xodentissimū & xp̄ianissimū

principe scripta direxi quib; causā scrupuli
hanc diligentē exposui. & suppliciter postulavi
vt opera sua quē admodū cōsuevit religionis
cultui dignari impendit. Ut eos qui hanc
supputationis pfectā habere videntur noti
tiā inuicē iubent cōuenire & diligentē inquirere
ne forte hec diffinitio teneat & hic excessus
qui priorib; uideat^b repugnare tēporib; nrē
uiuētię & negligentię deputet^r ut fiat in meis
dieb; qđ nūq; ante p̄sūptū ē. Quo oportet & fra
tēritatē tuā cure ista me cū eē participē &
ne qđ tale accedat p̄cauere crebrius religio
sissimo & fidelissimo principi dignare suggere
ut dissimulat iubeat egyp̄tios admonere ne
in sume festiuitatis aduersione aliquid trans
gressione p̄mittat. Quicquid autē de hac re dili
gentius sollicitudo repperiat cito ad notitiā

Gray Scale

mea gloriosissim' unpr iubeat pvenire qua
& xpius & xpo ihu pua & fali vt dñi cult'
nullo errore ledat. Dat. xvkt iul opili
one. v.c. cxx. Fin i t

*epistola LEONIS PP. AD MARTIA,
XVIII AUGUSTVM.*

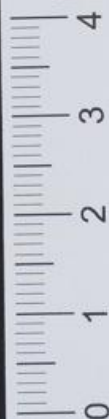
*nondum in
presa.*

Sollicitudine mea qua depascali observantia
habui scē scō clementis ur̄e studio p mea p̄tione
gratulor absoluta que diligentius in alexan
drina ecclia iussit inquiri vtrū recte possit
viukt mai die scdo diffusione teophili epi
eidē uocere observantia futura pascht festi
uitas celebrari cū passione dñi & saluatoris
nr̄i onib; nr̄is annalib; xvkt mai dies legat as
script sed cū egyptus alia ratio placeat c sensu
meū nequa discrepantia p̄uinitas de obser
uantia tā venerabit sollempnitatis fieri & com

daui ut resurrectionis domine maximū
sacramētū nūq̄ die alia celebret^r & enī dñi
tōi sacerdotes nihil in tanta sollempnitate sit
variū sed p̄vniū s̄s ectas dō nro p̄ure p̄iēatiss̄
speritate t̄ regno parit̄ supplicet^r Litteras aū
fr̄is & coepi nri p̄ter u alexandrie ciuitatis epi
me accepisse significo quib; apud p̄iēatē uram
de mea c̄sentio respondi quia hec ratio mani
festa docuerit sed quia unitatis q̄ maxime docu
im^r custodiuerit cura p̄suaserit Illud & iā ratio
nabilit̄ huic eptē credidi copulandū ut de eo
quod pietate uram priorib; p̄xi litteris ac
de p̄cat̄ sū ut equom̄i c̄stantinopolitane ectē quo
exēplo p̄cipue p̄iēatiss̄ urē tēporib; a publicis iu
dicib; n̄ sinatis haurire & hanc q̄q̄ inuria a sacris
requeat̄ ordinib; sed rationes et tē s̄c̄m traditū mō
re sacerdotali examine iubetis inquiri.

Gray Scale

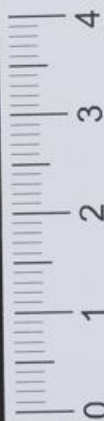
Domino meo vere ac tōi seruo. Sesulo archidiacono. Leo inutilis & omnium ultim' monachorum in uno sat etia Imperas mihi pcepisq; beatissime & magne pat' sesule archidiacone. ut copoti pascht rationis omis calculationis peritia circū septa & suis lineis coaptata nec ullo erroris vitata omnib; modo & pta enuclataq; meo tibi labore t' scribere. quare dū me adimplere oboedientie cōpella & virt' cucurri p singulos mēro auctor tēporis ciclos & dū diuersos diuersa sensisse cōspicere. Ineris m' dū quātiebat ex hoc & qd eligere formidare potius cepi. & cui prouū sententie credere nesciebat dū tanta in se varietate discordant illuminante eo quisq; aptoꝝ uertice sed

et manifesta tenebrarū infedit iunioris manib;

Opus illud qd beatus theophilus & eiusdem successor
scilicet cirillus alexandrinę ciuitatis epi. Gregori
de hac copoti ratione diuino ediderunt instrum
entu ubi omne sol & luna cursu ita suis lineis di
stinxerunt & humanis sensib; elucubratiū indiderunt
ut quis crassa errorū caligo oculū mētis obtundat
tanto fulgoris illuminante chrusco lux ipsa re
splendeat veritatis & licet alii & alii inuises
paschat festi circulos ediderunt & p̄mittentes su
is p̄uuis indagines & mensurā cursq; t ordine cal
culationis ipsius p̄fati exptas tñ & diffinitas an
noꝝ pascha p̄notauerunt. In quos p̄cipue victori
us inextricabile volum̄ pasche edidit. et reue
ra inq̄bida annis magō rationis ordine lineis suis
p̄ordinat excurrit. sed illud me in alia quæ
Ubi abiguit duas opinionis dies pasche vno eodemq;

Gray Scale

42
anno pfixe & in his annis in quibus se bis inserit kalendarium
ioui uenue luneque incuris ne addito ne subtra
cto asseuariat & illud sine minoris erroris esse
arbitror ut xxii. lune festi paschat asscribat
cum manifestum illud habemus veritatis exemplum
primor sen populo diuina lege mandatum xiiii.
ingens mense nouor celebratis pasche & vii diebus
azim comedetis in quibus & festum pasche consummare
iubent Unde & si non merito infra hunc annum
lune hebreor septimum numerum rite saluator
& domini ihu xpi sacratissima resurrectione
indagam & cum res ex igitur in ipsius septimanarum nu
merum plenitudine id est xxi. lune copotum pas
che producemus cuius terminus fines excedere magnum er
roris euenit. Igitur vir theophilus & qui rite pnota
ntes ordine fidei easterium pasche festis quas
suis temporibus posse sufficere arbitratus est. In illud

potius operis sui instaurata dederit vt omnes errores
ac superfluos diuersorum questionum luce clarius ex
purgarent & dissoluerent manifestaque veritate
sua suo freti ingenio quia diuina vt auctoritatem reve
latione fideliter breuiterque perstringerent. Illi tamen ci
lii sunt editi iam sua tempora cucurrerunt & reuelati
oni stabilem percursum non obseruant et inmerito qui
a lunaris cursu sui ordinis m^o & a^o x & viii. crinans
vni in semetipsum reuertitur. Solaris uero & cursu uelo
cior est per xxxviii annos efficaciter discursus gradit² ex quo
fit vt diuina non simile sol lunaque cursu obseruant cir
culorum reuolutionum tempora discordant. Sed & omne
vulg² incommune quousque copoto diuisis inter se discrepant
modis & alii ad lunam cursu ut puta xx adiciunt a
luxxi. et tunc lunam quod rationis ordo & iam & ipsa ele
menta prima adsignant alii & iam facta alii in. calcu
lent² & quoque uenit illud quod dictum quod nefas est vt diuina

Gray Scale

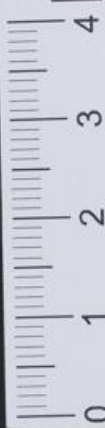
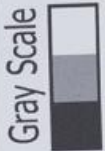
43
xxi. lūi in passione eē cūgern illis fallentib;
xxii. aui noct sed illud in quo vlg' omē mutuo
in se uariat ignorantie / potius caligine cūgere ma
nifestue nescientes expte rei ordine vnde tcuratio
ipsa possit occurrere que singut annū xolūi cursū
addit t qn cū subtrahendo recidunt. Scī ū teophit
& cū illt reuelatione vt dixim' diuina scire meruer
hui' rei secreta misteria. Deniq; illud scīm & mira
bilit' magnēq; laudandū decenn paschle ciclū uel
le cognoscentib; veritatē satis obseruand' & magna
circū spectatione indeclinabilit' attendendū que scā
sinoct apud niceā pxiū lūi paschat obseruantie in
xviii annū evndē cursū in se redeuntib; stabiles
inmutabilesq; annotarū cōstituit & cōfirmant que
cunctis scīs eodēq; repēunt exordio & sine vllō
uarietatis labunt' excursu. Hanc aū regulā pfata
scā singl nra peritia scularis philosophie quā scī sps

illustratione sanx & ueluti anchora fixa ac sta-
bile huic rationi lunar-divisionis apposuisse cerni
t ubi cum die eide lun pasch hebreoy annotare curau-
Ilud nepe obseruand magis opere ut cum pasch hebreoy
ut puta non apr euenire cogerit ut in anno p'senti
erit ducens ut mos e copotu siu fr puenit in
uenturo dom cum copoto q puenit p accedamus
q & erit iii. id. apr. & lun xx sic & p omis septima-
ne dies cum quota quelibet kt in quolibet die pue-
nerit hebreoy pasch in dom qhl m' duce dno p
accedam. Si au sabb paschee cogerit hebreoy nos
alia die resurrectione suscipiem dominica lun xv.
incipiente diminutione ia si hebreoy dominica die
pasch puenit celebrare ns in uig eodeq die n'cuent.
Cum psumtes ista d'p' bilit' s'gati. & xiiii canyca institu-
tione vocati sed cgruo satis iure & sine ullo errore
in aliu domyc transferendu e copoto qua pue-

ret
stra

Gray Scale

444
rit. xxi. pcul dubio lun & sic iudaicu c'sortui eui
tantes ad septimanari illius pfecti numri plentu
dine ducente dno pcedam. Proqua re beatis
sime m'h pat & domne fidelit & ordinati p'dica
toz sc'oz teophili & cirilli eptas tibi scribens de
dicam quas si attentius legas & trutin ynestiga
tione sep uentiles nullo tibi intutu. nullo obscur.

Ex Macrobio Saturnal. lib. i. cap. 12.

Hic h' ortu et augm' anni cu suis m'ibz q' aduora p'p'at

Arcades annu suu. iii. m'sib; explicabant. carmens vi.
Treci reliqui ^{dieb;} ccc. iiii. annu p'mu coputabant. Ro
maz auctore romulo x. habuisse m'sib; ordinatu
quia incipiebat amas m'se & cficiebat dieb; ccc. iiii.
ut vi. q'de m'ses. id Apr' lun. Sextat. Septbr. noubr. decbr.
.xxx. e'en. dieru. Illu m'r m'i quintat. Octbr. ^{dieb;} xxxi.
expedirent q' hodie septimanas hnt non alu quin
tanas. Septimanas au habentib; ab idib; reu'tebant.

Quae ex Fulvio et Julis uetustis auctorib; adducit Censorinus omnia in hoc libello comparent.

kt de .x. die .xvii. h̄bentib; ūv. .xxviii. reit̄ebat̄ in
ortu n̄is *Ar*
cy & aphus itū kt darū. Hec fuit romuli ordinatio q̄pmū auz
m̄se genitori suo marci dicant. Scdm̄ m̄se n̄mū
ap̄tem ut q̄dā putant ex aspiratione quasi aphre
lē / cūspuma ḡgreci aphron vocant / unde orta uen̄
credit̄ & hanc romuli fuisse asser̄ ratione ut̄pmū
q̄de m̄se apatre marce. Secundū ap̄enēq; matre
venere n̄mū & hi potissimū auz initū seruarent
aq̄b; romū n̄m̄s origo cū h̄die in sacris marce patre
venere genitrice vocem. Sed alii dicūt ap̄tem m̄se
antiquos auenere dixisse cū nult̄ dies festus nullū
sacrificiū insigne veneri phunc m̄se a maiorib; institu
tū sit & varro ēsentit affirmans ob hanc causā n̄potu
isse m̄se auenere n̄m̄s sed cū fere ante ēq̄nctū vernū
triste sit celū & nubib; obductū. Sed & n̄re n̄uigantib;
clausū terre & ita ipse audaqua t̄ pruinālib; quib; cre
gant̄ ea q; om̄ vernū id hoc m̄se aperiant. Arboreſ q; nec

Gray Scale

m'n' alia que etiam tra aperire se ingermine incipi
 aut ab his oib; m'se aprile dici merito credendu quasi
 aperitū sic apud athenens' *ΛΥ CEECTHPION* id est
 drabeo qd hoc tēpore om' florescit nām negat uer
 rius. flacc' hoc die postea cōstitutū vmatrone ueneri
 sacru facerent cui rei causa q' huic loco nēuenit p're
 vndae. *Maiū* iiii romul' posuit q' fluius n'bilior
 die infactis' rōlū postq' populū iuniores m'gresq' diuisit
 ut altera pars cōsilio altera armis rē publicā tueret
 ingre vtriusq' partis hunc maiū sequentēq' iunū m'se
 vocasse. *Alit* g' apud tusculan' os maius dr' q' iupit
 angustudine & iā ac angustudine dictū. *Singul'* m'se
 m'itū putata *maia* q' wlcay die vxore arguūto
 utit' q' flam wlcayale kt mai hūc deē rē diuin
 fac' Sed ipse vxore wlcay m'esta n' maiā die vocari.
Alu cōtendunt maiā mercurii matre maia nōm de
 disse hinc maxime p'batet q' h' m'se mercatores

*Verrius
Flaccus*

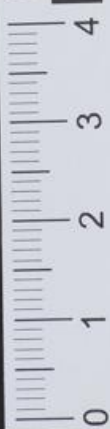
*m' Maiū
q' etc*

Cingius

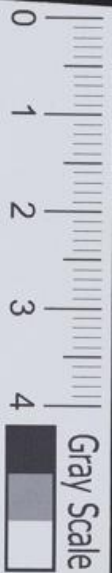

om̃s maie mercurioq; parit̃ sacrificabant. Alii affir-
Corn. Labio mant̃ q̃b; cornelius labio esentit / trã ee hanc maia
Deiunio id trã kt̃ mas̃ dicata subnomine bone deē / Iuñ m̃ui seq̃t̃
Cringis lexpte populi vtriusq; p̃dixim̃ velud cinguis arbitrat̃
qd̃ iugus apud latinos ante vocat̃ & hec appellatio nisi
apud maiores diu p̃m̃sit sed postit̃ q̃b; dā litteris
exiunio dicit̃ iugus sit. Nā & edes iunoñ m̃nste kt̃ uin
dedicate s̃. Nonnulli putauer̃ uigū m̃se a iugobrito
quā p̃m̃ c̃sul romē fact̃ iugū q̃ hoc m̃se id kt̃ desu
nus pulso tarq̃no sacru deē carnee uiceliomonte
voti reus fecerit. kt̃ de uigē a uigofabe vocant̃ q̃
hoc m̃se fabe aduete diuigis reb; xohibent̃. Seq̃t̃
Iulius quicūq; romuli ordinationē martio añ tenente
iugū quiritilis añno vocaret̃. Nihil om̃i tam̃ & iā
post p̃positos a iunianū & febr̃ retinuit nom̃ cū
uideret̃ iā quirit̃ ee / sed vii. postea in honore iulu
m. Anlo cesaris dictatoris lege ferente maio antonio
ñi Leg.

Gray Scale

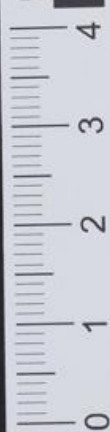
marci filio cōsule dicitur qd hoc mēse aduētū id quirit
 ut poret sit Aug dicitur quā sextil antea vocabat *De augusto*
 donec hominū augusti daretur ex senatu cōsultu cui ūba sub
 ieiā. Cū impr̄ cesar august' mēse sextili & p̄mū cōsula
 tū inierit & triūphos in urbē vitulerit et ex
 hūc legiones deducte seducte q' sunt eidē auspiciā
 & fide sed & egyp̄t' hē mēse in potestate populi romani
 reducte sit fūsq' hē mēse bellis ciuilib; inposit' sit & ob
 has causas hic mēsis huic imperio felicissim' sit & fuerit
 placere senatui ut hic mēsis aug' appellaretur Itē plebis
 citū factū obeandē rē sexto pacubio tribuno plebe *Septemb' e'*
 rogante. M̄sis septēbr' principale sui retinē appellatiōe
 Octobr' si suo nōe dōmptiū inuaserat sed ubi infaustū nom̄ *October*
 ex omni aere t̄ saxo placuit eradim̄sesq' v̄surpatione
 t̄ rāzē appellatiōis exutis cautio postea principū
 aliorū duri hominū infausta vitantiū m̄sib; a septēbr' usq'
 octobr' prisca nōa reserāū hēc fuit a romulo annua

ordinata diuifio q̄fic ſup̄ dixim⁹ x. ann̄ m̄ſuū dierū
ū ccc. & iiii. habendū ēē c̄ſtituit m̄ſes q̄ diſpoſuit
h̄aut iiii. & hiſ xxxi. vi. & xxx. haberent dieſ ſed
cū hiſ num̄rſ neq; ſoliſ curſui neq; lunę rationib; cūe
n̄re n̄uūq; vſū denebat vt frig⁹ aſſūm̄ eſt; m̄ſib; & eīdē
calor h̄iem̄lib; pueniret qd̄ vbi c̄tigiffet tantū dierū
ſine vllō m̄ſiſ nō ēe patiebāt aſſūm̄i quantū x̄o d̄tēp⁹
x̄o ducere quocēli habit⁹ iſtanti m̄ſi apt⁹ inueniret

*Alia quidam
annū taḡ dē
p̄cep̄m̄ſu*
¶ Sed ſecut⁹ nūma quantū ſub cēlo rudi et ſc̄to x̄o hūc
in polito ſolo magiſtro ingenio cōphendere potuit t̄q;
grecoꝝ forſan obſeruatione inſtruct⁹ ē. l. dieſ x̄o
d̄tēp⁹ vt in ccc. l. iiii. dieſ q̄b; xv lun̄ curſ⁹ c̄fici cre
d̄tēp⁹ annū extendere & hiſ l. dieb; aſe x̄o d̄tēp⁹ x̄o
ieē alioſ vi. retractoſ illiſ vi. m̄ſib; q̄ xxx. habebant
dieſ. id̄ deſignat ſinguloſ factōſ l. vi. dieſ in ii. no
uoſ m̄ſeſ par ratione diuiſit ac de duob; priorē
iann̄ dix̄ p̄mūq; annū ēē voluit taḡ bicipitiſ diē

Gray Scale

47
mēse respiciente ac respiciente transacti anni finē
futuriq; inq; Scdm̄ dicāū februo dō glustratio
nē potens credit̄. Lustrate v̄ eo mēse ciuitatē ne
cessē erat quo statuta iusta dñs mñb; soluerent̄ nū
me ordinationē mox futurū secuti totidē dieb;
totidēq; mñsib; ut p̄pilio placuit anni sui cōputare
ceper̄. sed hoc solo discrepabunt. qđ mñses vnde xxx.
xxx nūmro alternat̄ paulo post in h̄grē imparis
nūmri h̄c & ante phitagora parturiente natura. l.
ad iēc̄ diē. quē ian̄ dēd̄ v̄tā ian̄no quā vñsib;
singulis p̄t februarū impar nūmris seruaret̄.
n̄ ā qđ xii mñses singuli t̄ impari nūmro institut̄ unūsa
supputationē v̄mpare fec̄. Iā igit̄ apr̄ iūi sextilis
sept̄b oct̄b noūb dec̄b vnde xxx censēbant̄ dieb;
& v. nōn̄ habebant̄. ac post iō in om̄ib; xvii k̄t
cōputabunt̄. M̄r ū māi quirit̄ & oct̄b dies
xxxi possidebant̄. Nne in his septemane erat si

*Pampilius.
Quintus*

militq; post 10. xvii dies insingit usq; ad sequentes
kt das supputabant sed sct febr xxviii & inuit
dies quasi inferius & diminutio & par numeris
Pampili euenire. Cuius numeris ex hac distributione papi
luxolui cursu sic greci annu ppi coputarent
necessario & vit calare m se instituer more grecor
Na & greci cu anni aditerent treme se ccc. l. iiii.
dieb; ordinasse anni sui quomodo apparet de
solis qua ccc. lx. v. dieb; & quadrante zodiaci
sic deee anni suo xi dies & quadrante vit calar
statuta rati comit. Ita vt viii qq anno xc dies &
qb; iiii. ms. xxx dieru copotori vt vit calarent.
Id greci fecer. qm erat operosu. & difficile onb;
anni xi. & quadrante vit calare. Itaq; muer hunc
numrum octies multiplicare. & xc dies qua na
scunt. si quadrans cu dieb; xi. octies coponē inferere
In iiii. ms vt dixi distribuendos hos dies. γ. η. η.

Gray Scale

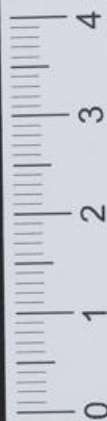
48
BOYONAC. menses vero. appellabant. hunc
eorum ordine romani q̄q̄ inuicem placuit sed frustra
qm̄ fugit eos dies vn̄ sic sup̄ annotauim̄ x̄o m̄ a se x̄o
greco numerū in honore imparis numeri ea re pocto
ennū cūenire num̄s & ordo n̄ poterat. sed n̄dū hoc errore
cōpto p̄vil ann̄. xc. quasi sup̄fundendos grecoꝝ exēplo
cōputabant dies alt̄nisq̄ ann̄s binos & uicenos alt̄nis
t̄nos uicenosq̄ in calationē expensabant in calationib̄;
iiii. sed vii q̄q̄ ann̄ in calar̄ vii affluebant dies ex
singl̄ q̄b̄; utentis annū apud roman̄ sup̄ grecū habun
das iā dixim̄. Hoc q̄q̄ errore iā cognitio hęc species
em̄dationis inducta ē. Tercio q̄q̄ octoennio ita in
calendos dispensabant dies vt̄n̄ xc. sed lx vi. in cala
rent cōpensatis. xc vii dieb̄; illis qui p̄ totidē annos
sup̄ grecoꝝ numerū creuer̄. Om̄i aū in calationib̄
febr̄ deputat̄ ē qm̄ vt̄m̄ ann̄ ierat qd̄ & iā ipsū
de grecoꝝ in̄tatione faciebant. Na & illi ultimo

Idia Anna spuriata.

anni sui nisi superfluos interferebant dies. Ut refert glau-
cippus quia de sacris ateniensium descriptis. verum in re
grecis differerebant. Nam illi cetero utrimque romam
non cetero febr. sed post. xiii dies ei intalabant inu-
nalibus & iam in pactis reliquos februarii mensis dies quierant
post intalationem subiungebant credo veteri religionis
sue more februarii omnimodo non cetero sequeretur. sed cum sepe
eveniret ut nundine modo in aui principis die. modo in no-
caderent. Utrique autem pretiosum rei publice putabant
remedium quo haec auerteretur cogitatum. quod mox ape-
riem si prius ostenderim cur nundine et primis et non
omnibus caueant. Nam quotiens incipiente anni dies cep-
it quia dicitur e nundinis omnis ille annus infautibus, cassibus
luctuosus fuit maximeque, lipidia notum multum opinio ista
firmata. Non autem cunctis usque multitudinis vitandae
existimabant quoniam populi romani exactis & iam regibus
die hunc ipsum maxime celebrabat quae tale serui existim-
bat

Gray Scale

qui cū incertū ēē quo mēse seruis tulius nō fuisse.

non tam natū ēē cōstat & omēs nonas celebrari nōcia
frequentabant. Verū erant quādieb; perant ne
qd mundus collecta vniūstas obdesideriū regis noua
rē causse. vt none auundis segregarent. Vnde dies
ille quo habundare annū dixim eorū ē pmiss' arbitrio
quā factis perant vt cū uellent int' calare & ut. ou
modo eū in metho t'mpli or' t'ms int' calar ita loque
ret vt a suspecto die celebritate austerent mundopru

¶ hoc qd qui dā veterū rēculer' nō solū mēse apud romā
verū & iā die int' calare fuisse qn au p'mū int' calatū
varie refer. & mger qdē licinus hanc rei originē romulo
assignat. Antius libron. nūma pāpiliū sacrorū causā
to inuenisse cēnd. lūzū seruū regē tullū p'mū int' calasse
cōmemoratq; & mundinas institutas uarro placet. Titian'
refert libro iii. magistratū x. tabul. ii. xooior' deuit
calendo populū rogasse. Cassius eodē scribi auctores

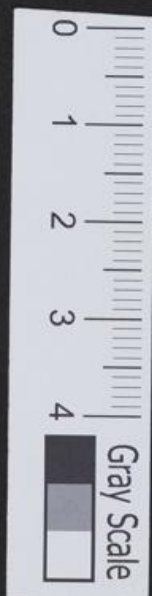
Licini

Macer.

Antius.

Tuditan.

Cassig.

Varro.

fluuius to egisse marcū cūle dic ab urbe cotta annū dmo.

lxii. initio mōx bello italico sed hēc arguit uarro scri-
bendo antiquissimā legē fuisse incisā incolūna grea
aluciopinario & furio cūlib; cui initio int calar ascribit²

Hec de vit calendi principio satis relata sunt uerū fuit
tēp' cū sup stitione omīs omīa. Nunq. ū pgram sacer-
dotū q publicā pferret inuuii cūto anq dies uole-
bant in auctio in rē tractio dierū pueniebat & sub spe-
cie obseruationis emengebat mor cūfusionis occasio.

Sed postea gaus cesar omne hanc incertitiā tēporū uagā
xohue & incertā in ordine instituit diffinitionis coe-
git inmittente sub marco flauo scriba q scriptos dies
singulos ita ut ad dictatōrē rēulit ut & ordo eorū in-
ueniri facillime possit & inuent' cert' stat' pseuerare.

Igo gaus cesar ex ordiū noue institutionis initio dies
omīs quā xohue cūfusionē poterant facere cūpsit
eaq; re factūe. Ut ann' cūfusionis ultim' cccc. xl. dies

Gray Scale

50
pretenderet post hoc imitatur egyptios solos diuinarum rerum
censios et numerum solis qui diebus cccxv. & quadrante cur-
sus facit annum dirigere et tendit. Nam inter lunam et mensem
quasi paulum quia mensem in rotandi circuitione circu-
mit. Ita anni solis hoc dierum numero colligendū quē pagus
duo ad singula sedenouo utitur ex quo egressus. Unus annus uer-
tentis et habet magni circuitu annus breuis foris horum uirg. *Virgilius.*
utrumque complexus. Interea magni sol circuitu uoluit annum
hinc et ex eo capto ac circuitu temporis anni putat dici quod *Ateniensis.*
ueteres anni per circuitum ponere solebant. Ut ex eo in originibus; *Calo*
oratorum annum et tempus id circuitum tempus et abire de per circuitum
ire. Igitur igitur cesar. x. dies observationis ueteris super adiecit
ut annum cccxv. dies quibus sol totum circuitum lustrat efficerent
(et ne quatuor anni deesset statuit ut in unum quod annum sacerdotes
qui curabant mensibus et diebus. intercalarent dies eo
etiam mensem ac loco quo etiam apud ueteres menses intercalabant
id ante v. ut nonos februarius mensis 109. bis censuit non.

nandū x. aū dies quos ab eo additos dixim hac ratione
 distribuit in ianuariū & sextile & decēber binos dies
 inseruit. In aprī aū. hū septēbr nouēbr singulos sed neq;
 februario addidit diē nedeū infer religio hū muta
 re. & mīr māi quintali octōbr seruauit pristinū statū
 q̄ satis pleno erant numero addierū hūc xxxi. Ideo
 & viuas hūc nonas sic nūma cōstituit quia n̄hl in his
 uel mutauit. sed ianū sextilē decēbr quib; cēsār binos ad
 didit dies licet xxxi habere p̄ cēsāre cepit v̄ritatē hū
 bene & ab iōib; illis sequentis k̄t xxxviii reuertunt q̄
 cēsār quos addidit dies neq; ante non. neq; ante id
 inferere uoluit ne nonarū t̄ totū religio neq; sta
 tuta erat diē nouella cōperiendi natione corrūpe
 re sed nec p̄ id uoluit mox inferere ne feriarū
 quarūq; uolaret in iudicio sed pactis cuiq; in se feris
 dieb; locū adueniens fecit. A ianū quide dies quos dixim
 iii. & iii k̄t febrū deoit. A p̄ti v k̄t māi iiii.

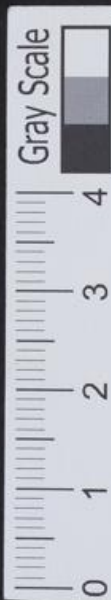
Gray Scale

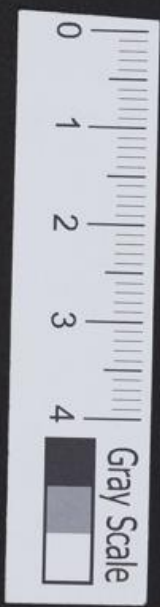
57
III kl ut Augusto III ætati kl septbr Noubr III kl
Decbr ù III ætati kl iur satisfactiue utcu omis III
msis quib; dies additæ ante hanc ordinatione
habuisse msis sequentis kl das XXXVII reitentes po
(postea exaugmto additoz dieru hu qui II acceper
XXXVIII quia unu XXXVIII haberent redditu kl daru
feriaru tam cuiq; msis ordo seruat e. Na sicut fere
tius abidib; dies festus t feriat fuit ætæ XXXVI di
cebat. Etia paugmtu dieru eadē religio seruatae
utitio abidib; die celebraret. Na ideo nouos dies
circa fine cui msis inseruit ubi fine onuq; vnse e
rant repperit feriaru adiectosq; ase dies factos
notau vt maiore daru auctionib; libertate & solu
ne a festu sed consiliatē quenda ad exactis dieb; insti
tuit ne abntione magistratu augeræ adiectio sicanu
cuile cesar hbas xolima om sionib; cstitutu edicto
pala posito publicau & ordo hucusq; stare potuissæ

qñi sac̃dotes errore nouū ex ipsa em̃oatione fecissent
Na cū oportet & diē q̃ ex quadratib; c̃fict̃. 1111 q̃q̃ anno
c̃fecto ante quā v. inciperet int̃calare illi. 1111 n̄ pacto
sed incipiente int̃calabunt. Hic error xxxvi ann̄
p̄mansit q̃b; ann̄ int̃calatis dies xii. cū int̃calari de
buerant viii. sed hunc q̃q̃ errore dephensū sero cor
rex august̃ q̃ ann̄ xii sine int̃calari die ter segi iussit ut
illi. iii. dies q̃ p̄ ann̄ xxi. vitio sacerdotū. festinationis
excreuer̃ sequentib; ann̄. xii. nullo die int̃calato de
uorarent̃ post hoc 1. diē sc̃dm̄ ordine c̃sar̄is v. q̃q̃ ann̄
incipiente int̃calari iussit & om̄e hunc ordinē aere
tabule æg̃nā custodia incisione mandauit. Tunc hor̃ dies
q̃dē hic int̃calatis antiqui. v. incipiant inserend̃ cū æg̃ypti
matris artū ratione c̃sent̃ sed h̄l milloꝝ m̄sib; 1. diē
ccclxv. dieb; exactis. Tunc int̃ augustū & septē reliquos
dies v. anno suo reddunt annexentes q̃q̃ annū pacto int̃
calare q̃ ex quadratib; c̃fict̃. Adhuc n̄ ap̄mo multonū m̄sib;

die ad incrementu criminu numeris accidit sed p'kt origi-
ni non inde ad quasda id defleci audio Post rurs'
ipsi fallor immo ut ne qq' r'culisti insequentes kt que
oma quid sibi uelint scire q'de uelun Ma illud nec
c'seq' me posse spero ut vocabula que singulis apud
nos dieb; aduunt cophenda/ou alios factos furusq;
aliis p'p'ib; nuncupatis nundinas qq' vras nescire me
fateor/deq'b; observatio ta diligens ta cauta narrat
Hec necm' eruendu e ignorare peregrino atq' au p'
tate discere nec que pudet Te p'extat' n'solu
tibi inquit ore c'usis p'p'io oruond; sed ne nobis q'de.
q'b; origo romana e. enoscendo puto querere qd'que
situ digni om'e v'eres putauer' N' dekt n'p'is toib;
cura questionis exercuit/deferiaru variis observa-
tionib; innumeros auctores & to'e eos q'de his o'ib; dictas
innum breuit colligim' Romat cu vigeno acri q'de
sed agrestitatu xpi orchinar' imperii virtui cuiq;

m̄ sis ex illo fimebat die quo noua lūn̄ cōtignissē
videri / & q̄ n̄ctūuo & ven̄ vteo die sep̄ appareat
(sed m̄ tardius m̄ celerius ex certis causis videri so
let / sed vt cū tardius p̄cedenti m̄h plures dies / tēu
celerius pauciores darent̄. / & singulis q̄b; q; m̄sib;
pp̄uā nūm̄rī legē p̄m̄ cassius ad dīx̄. Sic factū ē vt
aliū .xxxī. sortirent̄ dies ōib; tē m̄sib; die nonarū
id̄ n̄ḡ die rēp̄sentari placuit / & it̄ id̄ & sequentes kt
cōstitutū ē .xvi. dies ēē numeratos / ideo m̄sis vberior .v.
illos q̄b; augebat̄ dies m̄kt̄ suas / nō s̄ h̄bebat h̄nc alius
quint̄ akt̄ dies alij v̄nōn fac̄. Cesar ut sup̄ dixim̄ statuta
sacra custo dies nec illis m̄sib; q̄b; bis adiec̄ dies ordine
uoluit m̄ḡre m̄p̄u q̄ pactos totus m̄sis ferus suos dies rei
dūne cūctos inseruit / p̄scis q̄ tēporib; ant̄ q̄ Fausti augusti
flauio scriba iunctis patrib; v̄nōū q̄ntū p̄derent̄ pontifici
m̄ḡr̄ h̄ec p̄udentia delegabat̄ vt nouē lūnē p̄m̄ obser
uar̄ & aspectū iusu regi sacrificolo nuntiar̄. Itaq;

sacrificio a rege & minore pontifice celebrato tunc po-
ntifex kt id vocata in capitolii plebe vix curia kalabra
que case romuli proxima est numero dies a kt dis x
nisi sup eent punitabat & quinitas qde dicto quinites
iubo calo. iiii non reptio septies poicabat. Ubi au
kala in greco id uoco & hunc die qex h dieb; qkala
rent pm ex placuit kt vocari hinc & ipse curie xogua
vocabunt calebre nm datus q mea omis popls uocabunt
T deo au nng pontifex numro dieru qd xonons sup e
kt do poebat q p non lun oportebat ngru die populares
q magris eent cfluere murbe accepturos causas feraru
arege sacroz sciscituros que qde eom se faciendu
U nde qda hinc noictas quas none mtiu obseruatione
q eod die sep xoiu viii dies putent sic apd tuscos none
hbeant q h noe qq die rege sui salutabant & ocppis
negotus cfulebant iouu porro numro atuscis apd quos
is die fitis vocat sup tuc au illi int iouis frontia Na

cū accipiam¹ lucis auctore / unde & lucetū aluincam
nb; canunt & cretenses iduat ALATHNH panuocant

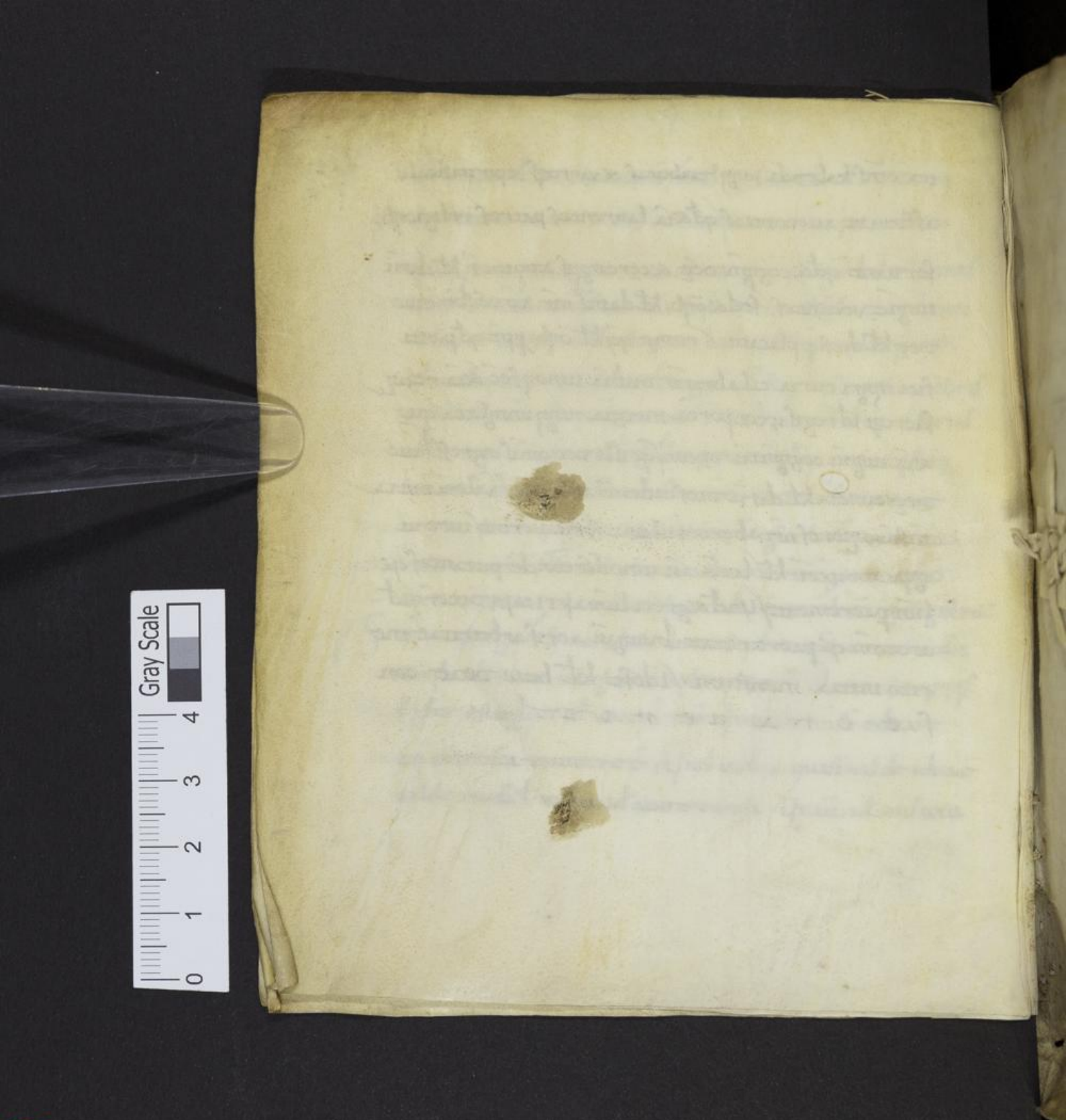
(ipsi q̄q̄rom̄ dies patre dicit ut diei patre lūre h̄c dies
iouis fiducia uocat² cui lux fuit sol occas splendorē diei
& nocte cūuat illustrante lūm qd̄ sep̄ in plen̄ lūno
id̄ metho m̄se fieri sol & / dūgit qd̄ t̄ḡt̄s car & tenebris
iouis fiducia tusco nōe uocauer³ / Unde & om̄s id̄ iouis feras
obseruandas sanx̄ ant̄q̄t̄s / alu putant id̄ q̄ ea die plen̄
lūm uideat⁴ audendouidus dicit ē. / mox littera v. de
tracta sic ei q̄ greci ΙΑΕΙΝ dicit⁵ ἡ. v. littera tota
videre dicim⁶ / Nūlt place⁷ id̄ dicit⁸ nōe greco. οιο
ΝΑΠΟ ΥΕΙΔΟΙC q̄ eo die splendida specie lūm dēgistrē⁹
S quicquid¹⁰ aboue iduli dictas q̄ hoc nōe vocant¹¹ tusci
& oñb; idib; ioui im̄labat¹² aplanne nob̄ illa ratio. ἡ. ἡ. ἡ.
v̄ p̄p̄or estūit¹³ ut id̄ vocem¹⁴ die q̄ diuisit m̄se eduarē
en̄ eutriska diuiderē ē. / Und̄ uidua quasi ualde idua ē
ualde diuisa¹⁵ t̄ uidua id̄ auro diuisa. / Itaū id̄ om̄s ioui

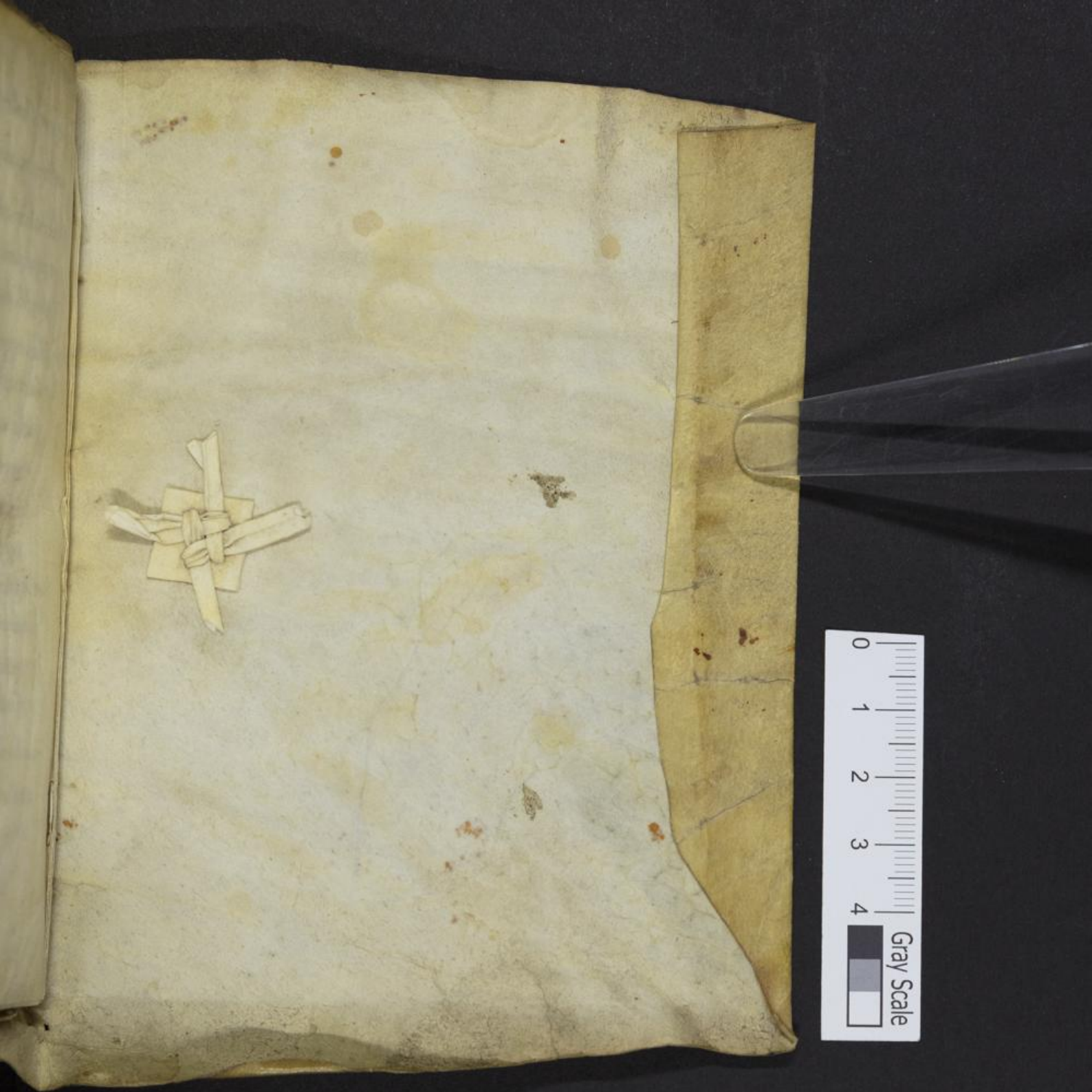
Gray Scale

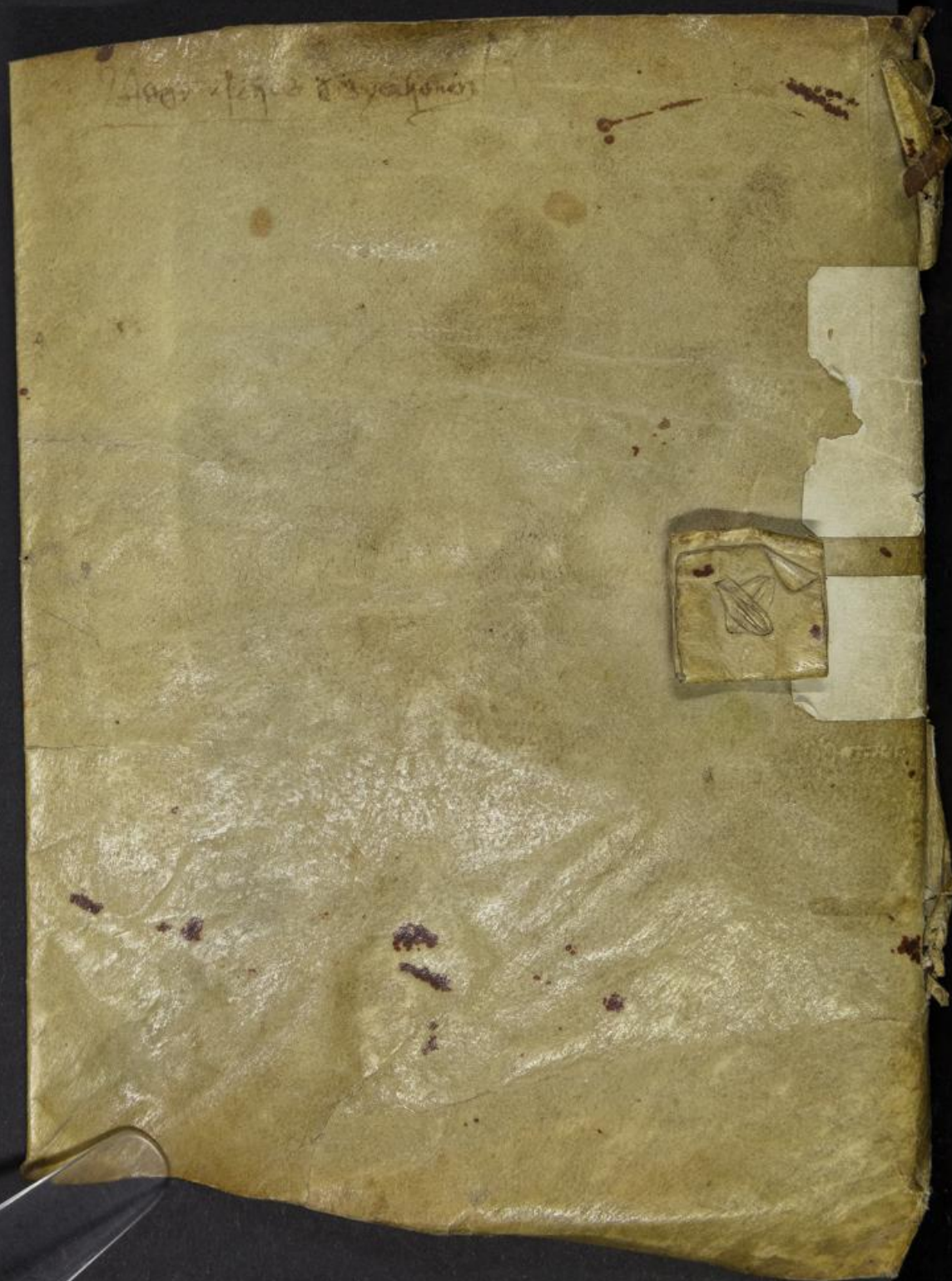

ita om̃s kalenda iug̃ tributas & varroñs & pontificalis Varro
affirmit auctoritas qđ & iā laurentes patres religionb;
seruant qđ & cogñm deę & ceremonis x̃o d̃oer̃ kt darū
iug̃m̃ vocantes. sed & oñb; kt darū m̃r x̃o d̃oer̃ huic
deę kt die supplicavit. rome qđ kt oñb; p̃pt qđ ponti
fici m̃ri curia calabr̃e dubia iunoñ fec̃ & iā regiñ
sacroꝝ id̃ regis ux̃or porcā in regia iug̃m̃ uñglata que
& iā iug̃m̃ cogñitū dixim̃ qđ illi deo om̃s ingress̃ huic
deę cuncti kt darū dies iudent̃ ascripti. Cū enī initia
m̃sū m̃iores ñri ab exortuluna seruauerūt iure iu
g̃m̃a x̃o d̃oer̃ kt lunā aū iunonē eandē putantes qđ
luñ paerem̃ ext̃. Unde & greci luñ ap̃ti m̃ñ dixer̃. id̃
arotom̃ qđ paere retat. huiusm̃ aeris arbitrat̃e me
rito initia mensium. idest kt huic deę con
s e c r a u e r i t

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

